

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Electione, Et Electi Potestate. Titvlvs VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

curam ipsi frater eius commiserat, gubernator precum suarum pri-
vitas ad nos pro predictis Colocenſis poſtulatione tranſmiſerat: poſt-
modum tamen pro Quinqueceſienſi Epifcopo ad Sirgonem. me-
tropolim. tranſferendo nobis per literas ſuas humiliter ſupplica-
vit.

[2 Ita quod Vuarm. Vuetherii. & Velan. Epifcopi pro tran-
ſlatione Colocenſis. Archiepiſcopo ſalvo jure ſuo impoſuerunt, cui pro-
pter aſſiduum & neceſſitatem Sirgon. eccleſia ſuperſedeant, ad
praſens ut humiliter rogaverunt, predicto Nutrienſi ſcribente, quod
ſi non placeret vobis electionem factam de Quinqueceſienſi. Epifco-
po admittere, poſtulationem alterius ſine praſentio juri ſuppliciter
exorabant.]

[3 Cum predicti Regi & ſuffraganeorum literis dil. ſil. A.
magiſtrum ſcholarium, ſil. Theſaurarium, & A. Archidiaconum,
& F. & N. canonicos Sirgon. eccleſia ad ſed. Ap. deſtinarent, ſuper
poſtulatione ſua diſpenſationem gratiam petiverunt.]

[4 Cum ergo utriuſque partis nunci ad ſed. Apeſt. perveniſ-
ſent, hi qui pro Quinqueceſienſi. Epifcopo venerant, proponentes
partem ſuam juxta mandatum Apoſtolicum proceſſiſſe, nec obſtare
diſcordiam vel contradictonem eorum, qui juxta formam mandati
noſtra procedere contententes, illo recepto, nec eligerant quen-
quam canonicè, nec concorditer poſtularunt. Unde concors debeat eor-
um poſtulatione reputari, cum ceteri, tanquam juſſionis Apoſtolicæ
contempſerint, eligendi ac poſtulandi ſe jure privaverint, cum nec po-
ſtulare nec eligere voluerint. Ina necitiam ad capitulum venire.
Ad hoc autem poterat reſponderi, quod illi qui Colocen. Archie-
piſcopum poſtularunt, formam ſecuti fuerant per noſtras literas da-
tam, quantum inveniunt priores poſtulationi, juxta tenorem priorum
literarum noſtrarum concordem fecerant, qua prius diſcors
fuerat, dum ſuffraganeis ad concordiam revocarunt.]

[5 Poterat quoque, ad id quod pari mandatum Apoſtolicum
non ſervarant, utpote qua nec poſtulationem concordem, nec electio-
nem canonicam celebrarant, cum in majori contradictonem quam
prius non ſolum canonicarum, ſed ſuffraganeorum etiam, ipſi Regi
adverſa parte ſententiæ, predictum Quinqueceſienſem Epifcopum poſ-
tulaſſet. Auditis igitur hi & alii que fuerunt hinc inde propoſi-
ta, & habito ſuper hiis cum fratribus noſtris diligenti tractatu.]

CAP. V.

Poſtulatione, contra quam agitur de conceptio, poteſt ſine praſudicio
alicujus rejici: poteſt tamen de ſpeciali gratia admitti, hoc
dicit.

Idem capitulo Sirgonenſi.

Poſtulationem a, quam celebratiſtis & J. Licet er-
go per poſtulationem hujusmodi, nullum jus ſit alicui
acquiſitum, ideoque ſine praſudicio alicujus poſtulationem
potuiſſemus repellere memoratam: ut tamen vobis
de ſpeciali gratia conſulamus, ita duximus providendum,
quod per procuratores idoneos, ad omnia ſufficienter
inſtructos, noſtro vos conſpectui praſentetis, quatenus
utraque parte praſente, quod juſtum fuerit decerna-
mus.

CAP. VI.

Epifcopus non eſt eligendus ad aliam dignitatem, ſed poſtulan-
dus.

Honorius III. cap. Calaritano. b

Et unanimiter vota veſtra concurrerint ad Sutrien.
Epifcopum in eccleſia veſtra Archiepiſcopum eligen-
dum, cum ſux alligatus eccleſia liberum e non habeat ſi-
ne noſtra permiſſione volatum, electionem de ipſo factam
tanquam contra canones d minus licite attentatam, de
ſtratam noſtrum conſilio duximus irritandam, cum e-
ligi nullo jure poterit, ſed potius poſtulari.

[Volentes tamen quantum cum Deo poſſimus veſtris deſi-

a Caſ. eod. tit. in 3. compil. b al. Caritanenſi. in aliis Imoc.
III. c In antiq. librorum non habeat ad aliam, ſine, &c. d Con-
currerint canonice eſt peccatum in e. 2. & c. illud. De major. &
bod.

derius concurrere, benigno favore dil. ſil. Subditum & ceterum
noſtris ap. ſed. legatis duximus injungendum, ut & vobis
ca ipſum exquirant, & perſona merito vice ipſa canonice
genit, etiam ad vos cum literis rei venientem committat
ſtinando, ut ſi idoneus repertus fuerit, diſpenſationem de ipſa
eccleſia, & in ipſa eccleſia veſtra a vobis providatur.

DE ELECTIONE, ET ELLI
CTI POTESTATE.

TITVLVS VI.
CAP. I.

Eccleſia collegiata non debet praſideri de praſentio per alium
ſeu poſitionem, ſed per electionem canonicam factam per
collegiam, hoc dicit Abbas.

Lucius Papa. a

Nillus e in eccleſia ubi duo vel tres ſunt in
runt in congregatione, niſi eorum electio a
nonica Presbyter eligatur: [1 & 2] Si quis
liter quis eccleſiam adeptus fuerit, eo, quod per erro-
rem illam acquiſerit, atque contra canonem regula-
ſciplinam egerit, expellatur.

[1 Et eſtalem convocatis etiam parochianis, ut regant
ſententiam.]

CAP. II.

Electus ad clauſuram populi, non debet per ſuperiorum
Ex concilio Sardiceni. c

Oſius d Epifcopus dicit: Siquis ita temeritate
terit, ut talem excommunicationem offerens alicui
literas populi accepit, cum ſit manifeſtum poſſe
res eorum, qui ſynceram fidem non habent, quia
mercede corrupti, ut clauſuram in eccleſia, & quia
tere videntur: omnino fraudes has damnandas, qui
bitor ita, ut necliam in fine communicationem
hoc poenituerit) talis accipiat. Si vero omnino
itaute. Synodus reſpondit. Placet.

CAP. III.

Electio canonica confirmanda eſt, debet tamen ſuper
firmationem inquirere de conuerſione & vita electi, ut
verſatus.

Gregorius tertius. f

Postquam: & inſta. Confirmationem ſi per
deſideria, ſi nihil eſt quod electum impedit, im-
antur. Cujus vita vel actus, quia melius poſſunt
conuerſatus cognosci, inquirentur rident.

CAP. IV.

Electio in Archiepiſcopum ſicte Apoſtolicam poſtulationem
niſi prius praſter ſubſtituta & electionis iuramentum.

Papalis Panormitano g Archiepiſcopo.

Significati Reges h & regni maiores ad
ſperiores, quod pallium tibi ab aperturam in
ſtris tali conditione oblatum fuerit, h ſacramentum
quod a nobis ſcriptum deuilerant, exhibentes
Miserentur in hac cauſa Dominum noſtrum Ieſum
ſtum, qui cum ovium ſuarum curam Petrus impoſuit
ret, conditionem poſuit dicens: Si diſtinguas ovium
ves meas. Si conſcientiarum factor, & cogitator
torum, conditione hac ulus eſt, nec fecerit iuramentum
& ſecundo, & ulque ad contritionem: qua non
tudine oportet tantam eccleſiae perſonam impo-
re fratribus, quorum conſcientias non videmus ſol-
vunt.

a Codices hic variant. nam quidam ſunt, ubi dicitur
b Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. c Con. Sardic. cap. 2.
Decret. c. 19. Ivo p. 3. c. 73. d Ca. 2. eod. tit. in 1. compil. e
Gregor. IX. & multi Gregorius I. h. 1. v. 1. p. 1. f
eod. tit. in 1. compil. g Papa Thome. d. Panormitano. h
menſi archi. h Cap. 21. eod. tit. in 1. compil. bene. i
ſtarum dicitur reſponſalis, domo quatuor reſponſalis.
Nov. 25. k Martij.

37
 ante iuramentum Domino esse prohibuit 4, nec
 ab Apollolis post Dominum, nec in conciliis inveniri
 posse statuit. Quid est ergo, quod Dominus suble-
 vaverat: Quod amplius est, a malo est: hoc enim
 amplius est, a malo nos illo permittere com-
 pelli. Nonne malum est ab ecclesia unitate, & a sedis
 apostolice obedientia resistere, & contra canonum statu-
 tiis potestatem: quod multi etiam post sacramentum
 praesentium praesumpserunt: [& f.] Hoc nimirum malo
 necessitate compellimur iuramentum pro fide, e pro
 obedientia, pro unitate requirere. Ajunt in conciliis
 statuta non inveniri, quali Romanæ ecclesiæ legem-
 uis nulla præferunt, cum omnia concilia per d. Ro-
 manæ pontificis auctoritate, & facta sint, & robur acce-
 perint, & in eorum statuta Romanæ pontificis patenter
 continentur auctoritas [& infra]. Cum igitur a sede
 apostolica vestra insignis dignitatis exigitur, quæ a beati
 Petri unitate corpore assumuntur: iustum est ut vos
 ipse sedi apostolice subjectionis debite signa solvatis,
 quæ vos cum beato Petro tanquam membra de membro
 habeat, & catholici capitis unitatem servare decla-
 rant.

[In talibus conciliis plenitudo pontificali officii, quia iuxta
 sua Apostolica & totius Europæ consuetudinem, ante acceptum
 iudicium Metropolitanis minime licet, aut consecrare Episcopos, aut
 alios ordinare.]
 [Nonne potestatis tuæ præter Rom. pontif. consuetudinem
 continentur Episcopos: quibus hoc concilium
 legem esse permittit? Quod super Episcoporum translationibus
 canonice decreta, quæ apud nos non auctoritate Apostolica, sed
 auctoritate ipsorum, propter hæc mala & alia devotenda in ius-
 tum iuramentum exigitur. Cur autem Dominus iuramentum
 præbet, Apostolus iacobus manifestat adhibere, ut non sub iudi-
 catione mittatur, nec quisquam, sicut beatus Augustinus exposuit,
 auctoritate iurandi ad perjurium consuetudinem aliterat. Quis
 pro iuramento non vult, nisi necessitate, cum videt pigros ho-
 mines, & ad credendum quod eis vult esse credere, nisi iuramento
 formam.]
 [Et ita postquam Apostolica sed. contemere, possunt apud
 nos celebrare, & datus a Deo privilegium evictore vel
 aliquem possunt quod Petro dicitur est: Tu es Petrus, & super
 hac petra edificabo ecclesiam meam, & tibi dabo claves regni
 celorum: quicquid tandem conciliorum decreta dandi pallium
 modum præcipua est, & præfationis vel obedientia ordo fan-
 ctus.]

CAP. V.
 De schismate ad unionem ecclesiæ reversus, eligitur in Epi-
 scopum, electus non tenet, sed ex dispensatione potest confirmari.
 Alexander III. Pet. Presbytero Cardin. Apostolica
 sed. e. legato.

Quo diligentia sua requiritur, an electionem electi, qui
 ab eodem schismate f. ad unitatem ecclesiæ rediit, de-
 bet confirmari: Distinguitur respondendum, quod si à
 schismate nulli ordine susceptus, & eius electio secun-
 dum formam canonum fuerit celebrata, eum (dummodo
 non sit non impediat) dispensative permittimus confir-
 mationem. Mandantes, ut eum facias à catholicis Episcopis
 suffraganeis Aquilegensis ecclesiæ in Episcopum ordinari.
 Salvo debita iustitia, & reverentia ejusdem ecclesiæ, cum
 ad catholicam redierit unitatem.

CAP. VI.
 Electus in Romanam Pontificem à duabus partibus card-

1. Mith. d. Hic fuit error Valdensium. Eymerticus in Derefta-
 tion. part. 4. q. 17. b. Censor. sex. in archiep. ut jud. sine quoq.
 f. g. h. conc. Lateran. in gl. allucato. c. Vide B. Thomam 2. 2. q.
 84. art. 2. c. de iud. & iur. q. 1. ar. 2. ubi lectum esse iurare
 verum dicitur. d. antiqui. Roma. ecclesiæ. e. In conc. Lat. tit.
 de elect. & elect. p. 1. c. 1. f. Adde schismatum de iure civil. de
 bene. f. g. p. 1. c. 1. & ubi Bald. c. 1. responso de pace iur. fir. col. 10.
 & videtur ad electionem ad iur. Turresem de eel. l. q. p. 1. c. 1.

natum, nulla exceptione obstanti est Papa. Electus autem à mino-
 ri numero gerens se pro Papa, incidit unâ cum suis adherentibus in
 penam hinc contentam.

Idem ex concilio Lateranensi.
 Licet a de vitanda discordia in electione Romani
 pontificis manifestata sit præ. no. constituta mana-
 verint: quia tamen sepe post illa per improbræ ambi-
 tionis audaciam gravem passa est ecclesia scissura, nos
 etiam ad malum hoc evitandum de consilio fratrum no-
 strorum, & sacri approbatione concilii, aliquid decrevi-
 mus ad iungendum. Statuimus ergo, ut si forte (ini-
 dico homine superferente manu zizaniam) inter cardinales
 de substituendo summo pontifice non poterit esse plena
 concordia, & duabus partibus concordantibus, pars ter-
 tia concordare noluerit, aut sibi aliam præsumpserit no-
 minare: ille abique ulla exceptione ab universali eccle-
 sia Romanus pontifex habeatur, qui à duabus partibus ec-
 lectus fuerit & receptus. Si quis autem de tertis partis
 nominatione consensit (quia de ratione esse non potest) si-
 bi nomen Episcopi usurpaverit, tam ipse, quam hi qui
 eum receperint, excommunicationi subiaceant, & totius
 sacri ordinis privatione mulctentur, ita ut viatici etiam
 eis (nisi tantum in ultimis) communio denegetur: & si
 non resipuerint, cum Dathan & Abyron (quos terra vi-
 vos absorbit) accipiant portionem. Præterea si à pau-
 cioribus quàm à duabus partibus aliquis electus fuerit ad
 apostolatus officium, nisi major concordia intercesserit,
 nullatenus adsumatur, & prædictæ pœne subiaceat, si hu-
 militer noluerit abstinere. Ex hoc tamen nullum cano-
 nicis constitutionibus & aliis ecclesiis præiudicium gene-
 retur, in quibus majoris & sanioris partis debet senten-
 tia prevalere: quia quod in eis in dubium c venerit, su-
 perioris poterit iudicio definiti. In Romana vero ec-
 clesia speciale aliquid constituitur: quia non poterit ad
 superiorem recursum haberi.

CAP. VII.
 Electus ad episcopatum fieri debet de dignitate, moribus, &
 ætate, & quod habeat tricesimum annum completum, & sit de legiti-
 mo matrimonio natus. h. d. usq. ad 9. Cum vero.

Idem ex concilio Lateranensi. d.
 Cum in e cunctis sacris ordinibus & ecclesiasticis mi-
 nisteriis sint ætatis maturitas, gravitas morum, & li-
 terarum scientia inquirenda; multo fortius in Episcopo
 hæc oportet inquiri: qui ad curam aliorum positus, in
 seipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei f. o-
 porteat convertari. Ea propter, ne quod de quibusdam
 pro necessitate temporis factum est, trahatur à posteris in
 exemplum: Præsentis decreto statuimus, ut nullus in
 Episcopum eligatur, nisi qui jam tricesimum annum æ-
 tatis exegerit g. & de legitimo matrimonio sit natus,
 qui etiam vita & scientia commendabilis demonstretur.

Beneficia electi in Episcopatum vacant post confirmationem, ade-
 ptionem possessionis, & consecrationem secutam, vel postquam præ-
 fixum tempus ad petendum consecrationem lapsam fuerit. h. d. usq.
 ad 9. inferiora. Alius Siculus.

Cum vero electus fuerit, & confirmationem electionis
 acceperit, & ecclesiasticorum honorum administratio-
 nem habuerit: decurso tempore de consecrandis Episcopis
 à canonicis definitis, is ad quem spectant beneficia, quæ
 habebat, de illis disponendi liberam habeat facultatem.
 In dignitatibus & officiis citra episcopatum, ac curati be-

a. Quod celebratum est Rome, ann. Dom. 1178. sub Alex.
 Pp. III. assistentibus 274. Episc. mens. Martio. Aliud postea
 celebratum est Lateranensi an. Dom. 1213. sub Innoc. III. mens.
 Novembri pontifica. ejus an. 12. assistentibus 412. Episcopis, prima-
 ribus Archiepisc. 72. reperitur tit. de elect. summi Pont. cap. 1.
 b. Cap. 15. cod. tit. in 1. compil. c. Intervenerit. d. C. 3.
 concilio Later. e. Cap. 16. cod. tit. in 1. compil. f. Domini.
 g. Alias egredi, vide Burch. l. 2. Decret. c. 9.

usque, debet assistendus rursus quinquaginta annorum adgressus, et alia esse idoneus scientia et moribus: Et si non est in ordine regius, debet se facere promovendi in proximo tempore: alia promissio non patet, privatim beneficio, non oblatum adpellatione: nisi ex causa legitima excusetur. h. d. usq. ad b. Clerici. Abb. S. c. ubi.

Inferiora etiam ministeria, ut puta decanatum, Archidiaconatum, & alia que curam animarum habent adnexam, nullus omnino suscipiat, sed nec parochialis ecclesie regimen, nisi qui jam vigesimum quintum a annum aetatis adigerit, & scientia & moribus commendandus existat. Cum autem adimpletus fuerit, si Archidiaconus, in Diaconum, & Decanus, & reliqui admoniti non fuerint, praefixo a canonibus tempore in Presbyteros ordinati, & ab isto removeantur officio, & alii conferatur, qui & velint & possint illud convenienter implere. Nec profit eis adpellationis refugium, si forte in constitutionis istius transgressionem per adpellationem voluerint se tueri. Hoc sane non solum de promovendis, sed etiam de his, qui jam promoti sunt, si canones non obstant e, precipimus observari.

Eligentes indignum contra formam huius c. privati sunt pro prima vice potestate eligendi: Et idem in collatore: Et defectum capituli supplet Episcopus, & converso: Et si capitulum negligit, sit devotio ad metropolitanum, h. d. usq. ad finem.

Clerici sane si contra formam istam quemquam elegerint, & eligendi tunc potestate privatos, & ab ecclesiastica beneficiis triennio noverint se suspensos. Dignum est enim in urcos Dei timor a malo non revocat, ecclesiasticae saltem coarctate severitas disciplinae d. Episcopus autem si contra haec fecerit, aut consentierit, huius in conferendis praedictis officis & beneficiis potestatem amittat, & per capitulum, aut per metropolitanum (si capitulum concordare nequiverit) ordinetur.

CAP. VIII.

Compromittentes super electione, tenentur recedere electionem a compromissario, si est idoneus.

Idem Ravennatis Archiepiscopo.

Causam, quae inter f. moniales sanctae Margaretae, [i & j.] si sorores in Episcopum electionem contulerint, promittentes quod illam g. quam eis provideret, reciperent, ipsam quam provideris facias ab eis (si tamen existat h. idonea) in suam recipi abbatissam.

[i Super discordia et disensione electionis, quam fecerunt, disquisitur agitari, experientia tua iam pridem commissum terminandam. Unde quoniam causa ipsa in tantum protrahitur, et nondum sicut accepimus, processit, et periculosum et damnosum est monasterio, ea quod causa ipsa in tantum protrahitur. Et p. a. s. m. q. infra dies xl. vel duos menses, aut plus secundum tenorem aliarum nostrarum litterarum in eadem causa procedas, ita videlicet, quod.]

CAP. IX.

Electus ante confirmationem beneficia conferre, vel aliter administrare non potest.

Idem Vaugrensi Episcopo.

Notum & quomodo Linconiensi electus concedendi honores, vel praebendas, aut alia disponendi de rebus ecclesie (cum sua non sit electio confirmata) non

a Vide concil. Carth. ca. 17. & Bar. lib. 2. Dec. c. 10. n. 12. b Vide l. 1. h. quoniam. cum ibi nos. ff. de appel. & gloss. in c. non solum. de appell. l. 6. c. Concord. in l. privilegia. C. de sacrosan. eccl. & cap. 1. de consuet. d. Concord. in l. capitalium. & famosa. ff. de pan. l. bona fides. ff. de parric. c. Ordine in concilio, unde scribitur. f. Post concil. Lateran. sub Alexand. 2. par. 20. c. 1. & c. 17. cod. tit. in 1. compil. g. al. ita, quam Episcopus eu. h. Nam dantes aliquid potestatem videntur intellexisse de idoneo, sicut l. si procurator. ff. de cond. ind. i. al. Exortu. k. Post concil. Lateran. sub Alex. 2. par. 20. can. 2. & c. 17. cod. tit. in 1. compil.

habet facultatem: [i & j.] Mandatum quod datus ei auctoritate nostra precipias, ut confirmatum quam fecit de praedictis fluat revocet.

[i Inde est quod E. s. per a. s. pra. ut praedictum de non nostro non differat artius inhibere, ut Archidiaconus de heretico, cui praebendam quam VV. Episcopi in Archidiaconum praebendam cuiquam, quod non arbitrarie, causat.]

CAP. X.

Electio facta post adpellationem, et prima non cassanda, si privilegia ecclesie, cassanda est.

Idem.

Consideravimus a quod electio Itonensis post adpellationem & ad nos innotuit, et contra tenorem privilegiorum ecclesie vetra fuerit electa. Perpendimus etiam quod electio h. post illam electionem electionem non cassata, nec non cassanda. (per quam ad suum statum omnia debent restituta fuit: [i & j.] Quapropter utique electionem, imminuo cassamus, & vobis in aliam personam, & honestam conveniendi liberam tribuimus electionem, quod utrique praedictorum fama sua non minus conservetur, & quod in alii ecclesie possit (si digne iam dederit) promoveri. Vobis autem licet praedictam electionem vetra ordinationem in eorum tenore convenire.

[i Et ista violenter, quamquam Rex per nos innotuit, tamen aliquam in hoc de assensu vel consensu sui non penetratum fuisse.]

CAP. XI.

Metropolitanus confirmatus, licet mandatum recipere, potest suam possessionem conservare.

Idem.

Super ganeis alicuius d. metropolitani, ad mandatum ipsius, post confirmationem electionis sua, capitulum non receperit, licet et electum, quod jurisdictionem pertinet, consecrare.

CAP. XII.

Si, cuius electio sua cassata, non vult persona, sed aliter, iterum eligi potest: sicut si vult persona, etiam tenetur.

Super eo vero, si quod querere voluisti, si electio fuerit, an eius electio debeat confirmari, tuam volumus discretionem tenere, quod si praedictio non vult persona, sed modo electionis confirmacionem eius fieri in eadem etiam ecclesia, si praedictio moniaci pravitate, & aliquid intercessit, non debeat impedire.

CAP. XIII.

Non profusus, potest postulari in aliam, si ea causa fiat rati postulatione, h. d. secundum litteras, quae ad nos singulariter.

Calistinus tertius.

Um monasterium h. de Pellicio in tuo loco, [i & j.] scopata, ad eam dissolutionem decessit, tuarum litterarum infusio patefecit, quod praedicti eisdem domus observantiam religionis adhiberunt: [i & j.] In quendam qui, cum praedictis suis in extremo est laudabiliter consecutus, non monii virum unanimiter conclave, cum in praedictis totis desideris postulasset. Tu vero praedictorum praebuisti adlesum, & postulationem eandem

a Cap. 22. tod. tit. in 1. compil. b Haec duo verba, ad nos defuncti in antiquis, c. al. modum. d. Ca. 22. tod. tit. in 1. compil. e. Alia, Alexand. III. f. Ca. 2. tod. tit. in 1. compil. g. Glossa in l. tam in verbo, contra hanc, ff. ad leg. jul. de condi. & Bar. in l. Barbarius. de off. grat. h. Cap. 6. tod. tit. in 1. compil.

maximam de sede Apollitica confirmari. Nos autem a ipsam, sicut facti est canonice confirmamus.

CAP. XIV.

Electus debet esse in libertate eligentium, nec valet contraria confirmatio.

Idem.

Quoniam terra, quae fidei hereditas Domini censetur, sicut infra. Sicut ex quarundam literarum scriptis accepimus, quidam in electionibus pravae consuetudinis moribus irrepserunt: ut cum aliquis prelatus electus debet celebrari, conventus ad quem pertinere dicitur, duas personas nomine latenter auribus Patriarchae vel Principis exprimentas, ut sic alterius eligendae, vel totius electionis penitus irritandae idem Patriarcha vel Princeps plenariam habeat facultatem. Quia igitur hoc meliorem in gravem ecclesiasticae libertatis, praesertim consuetudinis pravitate famulus penitus abolendam d. Statuentes, ut forma electionis canonice in omnibus conventibus ecclesiis observetur, videlicet ut cum debet ecclesiae consuli, pastoris regimine delectare, electores in unum locum (in quo fuerit electio celebranda) conveniant, & invocata Spiritus Sancti gratia, electionis modo peccatum, tamdiu in electione diligerent inquisitionis apponant, donec vacanti ecclesiae persona idonea & valeant providere. Quo facto non prohibemus quin Reges, seu Patriarchae, qui pro tempore fuerint, requiratur assensus: sed propter hoc ipsam electionem nolumus impediri.

CAP. XV.

Confirmatio electionis non transferat potestatem exercendi in qua fuerit electus. Illa enim transferatur per consecrationem, vel abbas.

Idem s.

Quoniam quidam quosvis quid faciendum tibi super eo, quod clerici tuae diocesis, cum pro suis excessibus suspensionis, vel interdicti, vel excommunicationis sententia perculluntur, parvipendentes eam, dimittunt ecclesiam, & transferunt se ad meretricios laicorum: nonnulli quoque ipsorum (habitu meretricios) vestes induunt laicales, & sicut laici committunt sibi turpibus quibus implicantes, vestimentum ecclesiasticum per contemptum elidunt, dicentes quod potestatem non habent eos (nisi tibi specialiter Apollol. sed. indifferenter corrigendi: [2. & infra.] Respondemus igitur, quod ex quo electionis tuae confirmationem accepisti, de talibus & consimilibus (praeter ea, quae maioris inquisitionis discussionem exigant, & ministerium consecrationis desiderant) quod iustum est, & ecclesiasticae convenit utilitati, statuendi habes libere facultatem.

[1. Dilecti siue infirmare curasti, ad nostram pervenisse auctoritatem, tuas tunc dilectio replicavit quid sit tibi factum super eo.]

[2. Nos autem volentes in hoc tibi certam dare responsum, tua delectum respondemus, quod si quando tales repereris, si communitas salutaris a tanto turpibus actibus revocari, & de contemptu satisfactores plenarie ad clericale schema redire:]

[3. In multis antiquis, nos autem ipsam canonice confirmamus. Cap. 4. ad. anal. in 2. compil. c. In antiquis, in gravem permissum, d. Conc. aeth. cassia & irrita. C. de sacr. eccl. e. al. comp. f. In coll. 2. Clemens III. Helvensi Episcopo, sed in ora. l. 4. ad. anal. notat. d. Calistin. III. g. Cap. 7. eod. tit. in 2. compil. h. Simile est text. ff. de orig. iur. l. 2. in prim. & l. 1. ff. de in per quos iur. ext.]

in eos audiri. nostra suffultus excommunicatis, app. sub. factisq. eos actus ab omnibus evitari, donec etiam reation suam congrua satisfactione emendent; praesertim si qui eorum in sacri ordinibus sui constituti, hoc etiam sine specialis mandata exequi possint, cum.]

CAP. XVI.

Qui electioni de se facta renunciat, appellari nequit ad impediendam electionem alterius. Et electio, quae est a suspensio celebrata, non tenet.

Innocentius III. de Colla sancti Petri, & Mutinens. Abbasibus a.

Quoniam inter R. seniorem, & R. juniorem super Abbacia Scaphulen. quaestio verteretur, [1. & infra.] Bo. me. Celest. pra. nosse praedictum R. seniorem, sententiam cum instantia postulantem, ad componendum coegit invitum: & sic Abbas renuncians, de manu eius custodiam & prioratum recepit, ab eo dum viveret, possidendos. Cui ordinationi licet consentiret invitum, domum tamen reversus (adversariis compositionem ipsam nolentibus observare) non potuit, quae composita sunt obtinere: [2. & infra.] Nos attendentes, quod ex contentu compositionis recepit ius (si quod sibi comperiat) R. senior amississet, ac per hoc ne monachi ad electionem procederent, de iure minime appellare potuissent, cum nisi quorum interest, audiri non soleant appellantes: ap. illam dicimus legitimam non fuisse: unde per eam electio non potuit impediri. Sane quamvis praepositus & capitulum Constantien. de interdicto quod Cardin. posuerat, in suis literis inferuerint: quia tamen per id, quod R. juniore diocesanus Episcopus munus benedictionis impendit, ei videtur quod praemissum obviare: unde vel scriptura facta, vel factum scripturae praedictae, nec probatum fuit (licet obiectum) quod ab interdictis electio fuerit celebrata: ipsam non potuimus irritare, [3. & infra.] Ideoque causam ipsam vobis duximus committendam, ut si confiterit, quod electio fuerit facta a suspensio, ea omnino cassata ipsi monasterio (post satisfactionem condignam, suspensionis & interdicti sententia relaxata) de persona idonea consulari.

[1. Eius in praesentia nostra constituti dil. fr. N. G. II. SS. Cosmo & Damiani, & G. S. Maria in Acquaro Diaconos Cardinales concessimus auditores: in quorum praesentia fuit praepositum, quod cum controversia ipsa fuerit auditoribus diversis commissis, deinde ambigentes partes ad sedem Apostolicam accesserunt, quibus a bona memoria G. Pp. pra. n. nosse quae in maiori ex parte officio constituit, & dil. nosse Iam. re. S. Stephani Praebiter Cardinalis, dati suamque audientes: & cum utrinque eorum nobis esset datus allegatum, & eisdem praedecessori nostro per nos esset processus negotii declaratus, ipse.]

[2. Quin potius in eum, quod deterrus est, manus injecerunt postea monachi volentes, sed adjutus ab illis hominibus & monachorum manus evadens, ad appellatam subsidium convolvit. Interim vero dil. fr. n. p. S. Maria in via lata Diac. Card. Apollol. sed. legatus, ad partes illas accedens, pro iam dicto & multis aliis excessibus, & suspensio monachos, & monasterium interdixit. Ipsi vero contempta sententia Cardinalis, divina promptus quam ante celebraverunt, & in hac suspensione praedictus adversarius eius de merito est sublatas. Quo comperio ad ecclesiam venis: & cum vellet praedicta compositioni parere, parte altera hoc nolente ne ad electionem procederent Abbas, quosque inter eos quaestio finiretur, obsequium obiect appellatorem: sed monachi per omnia contumaces & post app. ab eodem R. seniore ad nos interpositam R. juniorem pariter eligentes, ipsum benedicendum Diac. Episcopo praesentaverunt: qui post app. interpositam benedixit eum, & in ecclesia introduxit, & infra. Cum autem qua praedicta sunt & alia quadam praedictae Card. nobis & fratribus nostris praedenter & fideliter venisset.]

a Additur & praeposito Versellen. b Cap. i. eod. titul. in 3. compil.

[3 Praefertur cum contra personam electi nihil fuerit inter-

CAP. XVII.

Si electus non habet sufficientem scientiam, vel ante confirma-

Idem c. Pemenf. a

Qualiter post b obitum: [1 & infra.] Verum quom-

[1 Do. m. Pemenfi Episcopo ecclesia vacante, recepti prius

CAP. XVIII.

Si vocatur ad electionem non vocandi, valet electio facta cu non

Idem capitulum d. Capuano.

Uinter • univerfas [1 metropoli & infra.] Intel-

[1 Metropoles Capuanae fit Apostolica sedis vicinior ad

CAP. XIX.

Non debet infici, an post appellationem, sed an contra fuerit e-

a Pemenf. b Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. c Ambrosius

Idem Archiepiscopo a & capitulo

Cum nobis b olim de obitu: & infra. Cum no-

[1 Nam cum dua partes & amplius electi inoffen-

a Archiepiscopo. b Cap. 4. eod. tit. in 3. compil. c d. de

[1] Proferunt cum idem Archidiaconus postea requisitus re-
spondit, quod in provincia nostra velles et suam praebere assensum,
et electionem suam statu concilio Lateranensi, app. res. semper
ad debet praevidere, quod a pluribus & sanioribus fuerit ordinata,
non nisi fuerit paucioribus & inferioribus aliquod rationale ob-
jectum fuerit, & usum, a nobis videtur electio, tanquam ma-
gis & iustius parte non obstat, committitur vel appellatione pau-
ciorum, debet et potest ratum quod confirmari: cum id quod
videtur necesse & usum, rationibus praemissis appareat ratio-
nabile non posse.]

[2] Et quia cum res sit in persona electi praecipui inquirere,
de virtute et legitima, morum honestas, & literatura sufficien-
tibus de honestate morum, tanquam et qui nobiscum est aliquan-
do adhibetur consensum, postquam ipsi laudabile testimonium
prebuerit.]

[3] Cum autem secundum praedicta statuta concilio nullus de-
betur Episcopo eligi, qui triginta annos non attigerit annuum,
hinc factus venerabilis sit non diuturna, nec amorem numero
comparans, sed cum bonitas fuit sensus eius, & aetas senectuti
non commaculata, quae tamen post illa tria quae Salomon affert
de virtute, quorundam tamen quasi reputat impossibile. Nam
videtur vix in adolescentia sua cognosci, tanquam investigari non
posse.]

CAP. XX.

Episcopus potest postulare, non autem eligi: & electores nisi
potestatem illam ignoraverit elegerit, incurrunt in penas Lateranen-
sum.

Idem Constantiensis Archiepiscopi.

Notavit a nobis quod Vigorioni ecclesia defuit.
An quidam, prior & conventus eiusdem loci magi-
strum M. Archidiaconum Eboracem. in Episcopum elegerunt,
cujus confirmationem usque in adventum ipsius
(qui absens elegerat & infans) distulisti: qui tan-
dem spontanea tibi & secreta confessione monstravit,
quod conscientia eius aliquantisper ex natalibus esset
liba. [1 & infra.] Cujus electionem capitulum] petiit
per sedem Apostolicam confirmari, praesentato nobis cite-
rionis decreto subscriptionibus elegantium roborato.
Quam autem suffraganeorum tuorum adseruerunt,
eum filium cuiusdam militis, & ab eo ex quadam
ingenuitate non conjugata susceptum. Idem quoque ma-
gister adiecit, quod nunquam pater eius habuerat uxorem,
sed matris & eius virginitalis florem praeripuit quasi
& furtum: [1 & infra.] Quamvis autem canon d' La-
teranens. concilio ab Alexandr. praed. no. editus non legi-
time genitos adeo persequatur, quod electionem
illam incurrat nullam esse: nobis tamen per eum ad-
opta non fuit dispensandi facultas, cum non fuerit
prohibentis intentio, qui successoribus suis nullum po-
tuit in hac parte praedictum generare, pari post eum
(cum eadem) potestate futuris, cum non habeat & im-
petum patris in patrem: [3 & infra.] Multa enim
in hoc casu dispensationem inducere videbantur: li-
terarum scientia, morum honestas, vitae virtus, & fa-
mularum personae multipliciter à quibusdam etiam ex fratri-
bus nostris (qui cum in scholis cognoverant) f' ad
basilicis: faciebant etiam haec ad id non modicum:
canon capituli Vigorionensis electio, petito populi, ad-
fectu Principis, votum tuum, suffraganeorum suffra-
gia, & humilis devoto consentiens, qui sponte ac hu-
miliiter suum maluit confiteri reatum, quam laesa con-
scientia thronum confidere pastoralium. Habito ergo
super hoc diligenti tractatu, intelligentes Vigori. ca-
pitulum eundem magistrum non humiliter postula-
re, sed improvidè potius elegerit (cum ad obtinen-

dum dispensationis beneficium procedendum fuisset,
non per electionem inhibitam, sed per postulationem
permissam) electionem ipsam praedicti canonis autho-
ritate cassatam, denunciamus irritam & inane: par-
centes non modicum Vigori. capitulo, quod eis nec po-
nam infirmis expressam in canone supra dicto, nec pro-
bare cogimus ignorantiam, quam allegant. Et quam-
vis post cassationem huiusmodi nobis fuerit supplica-
tum, ut dignaremur eum eo misericorditer dispensare:
supplicationem huiusmodi quae nomine capituli non fie-
bat (cum non ad postuladam dispensationem, sed ad pe-
tendam confirmationem ipsius fuerint nuncii destinati)
ad praesens non duximus admittendam, decernentes ir-
ritum & inane quicquid super ordinatione ipsius Epi-
scopatus ante susceptionem literarum nostrarum fuerit
attentatum. Quod si Vigori. capitulum eundem ma-
gistrum propter praerogativam meritorem ipsius duxerit
postulandum, postulationem apud sedem Apostolicam
praesentare procurret.

[1] Et quod ad tante dignitatis apicem praeter indulgentiam
sed. Apostol. nulli aliquatenus promovetur, quantum promovetur
longuam & faciem inveniet. Tu autem, sicut vir praevius
& discretus, intellecta conscientia eius nulli prorsus ad confi-
mationem procedere, sed nobis rei sciemus intemisti per literas tuas,
& per eas ipsius merita & scientiam commendasti: capitulum
autem eiusdem ecclesiae, quare per te fuisse electionis confirma-
tione preterita, signorare per literas suas nobis transmissas exposuit,
& eam.]

[2] Quo facto cum ipsa infra quadriennium à natiuitate ipsius
matrimonium contraxit. Nos ergo super hoc cum fratribus
nostris habito diligenti tractatu, inspecto canonibus quosdam inve-
nimus qui non legitime genitos promovet: verum ad effectum pasto-
rale, causam forte trabentes ex lege divina, per quam furti & man-
dres usque ad decimam generationem in ecclesiam Dei prohiben-
tur intrare. Invenimus autem alios qui undecunqu genitos non
prohibent ad sacros ordines promovet, dummodo sit virata merita
suffragentur, asserentes quod culpa parentum non est filii imputan-
da, & ad hoc probandum inducunt, quod Dominus noster Iesus Chris-
tus non tantum ex alienigenis, sed etiam ex adulterinis voluit com-
munionibus nasci, qui est facturus in aeternum secundum ordinem
Meditis fidelis. Et etiam scriptura divina videtur innuere, quae
dicitur filius non portabit iniquitatem patris, & pater non portabit
iniquitatem filii, & per quoddam videtur antiquum preteritum
removeri, quod inter filios Israel dicitur fuisse: Patri comederunt
vram acerbam, & dentes filiorum obsepserunt. Quidam verb
ad concordiam discordantiam revocant, repugnantiam Canonum
praedictorum scire quodammodo videbantur, consentientes quod ille-
gitime geniti si religiose fuerint in canonicis aut in canonicis conver-
sati, a sacri mysterii minime revocentur: Et inter illegitimos ge-
nitos quidam asserunt eos: solo à sacri officii prohibendos qui pater-
nam incontinentiam imitantur: & hi quoque videtur auctoritate
divina legi innuere, quae dicitur: Ego sum Deus & lotes vindica-
re peccata patrum in filios usque in tertiam & quartam progeni-
em in his quodaverunt me, quasi dicat in his qui circa me paternum
odium imitantur. Verum canon concilio Lateranensi à bona me.
A. Pp. p. nost. editus in synodo generali penitus vel primis concor-
datis canonibus, non solum vetat tales in Episcopos promovet, ve-
rum etiam eligentibus certam penam infligit. Imo ipsi facto ean-
dem penam eos asserit incurrisse, ut secundum hoc canon late senten-
tia videatur, cuius tenor est, ne videlicet, quod de quibusdam pro
necessitate temporis factum est, trahatur à posteris in exemplum.
Nullus in Episcopum eligatur nisi qui de legitime natiuitate sit
natus, circa finem adpropria. Ceteris sane si contra formam istam
quosquam elegerint, & eligendi potestate tunc privatos, & ab ec-
clesiasticis beneficiis termino neverunt se suspensos. Sane praedictus
canon, qui non per eum qui canones non videt antiquos, sed illius
qui plene notat canonicas sanctiones, in concilio multorum iura-
peritorum est editus, & in ipsius approbatione concilio roboratus,

1. Episc. ead. tit. compul. b. matris. c. furtum. d. con-
cil. Lateran. can. 2. e. 13. & 4. ff. de arbitri. f. al. approba-
tionem. d. approbat.

nam de non legitimo matrimonio omnino videtur inobediens
 Episcopus proventum aditum praclusisse, cum id etiam ad conse-
 quentiam trahi prohibeat, quod per necessitatem inobediens
 non potest esse factum, licet nihil amplius quam necessitas dispen-
 sationem ad dispensationem inducat. Praeterea electionem talium
 nonnullam esse, dum in parvam statum eliguntur, ut tunc no-
 verunt eligendi se possunt privatis, quod nihil esset usitatum occur-
 rere ad hoc faciendum, quod fieri non possit priori electione sua non
 maxime durante: ex quo patet electionem eiusdem per ipsum cano-
 nem irritatam.

[3 Sed ea tantum sunt mens ipsius, ut quia ex eo quod ali-
 quando ex dispensatione pro necessitate ipsius temporis factum fue-
 rat, quidam gratiam in licentiam extendentes, & inde sumentes
 exemplum, se licite credebant eligere tales, & indifferenter huius-
 modi eligebant, talia fieri prohibeat. Vide gravem electionibus pau-
 nam infligit. Debetur tamen cum fratribus nostris, utrum
 in tali casu & cum tali persona deberemus misericorditer dispensare,
 vel iuris potius servare rigorem. Invenimus enim a bo. me. Vr-
 bano P. p. nostro in casu multo difficiliore, cum Cenoman. electo dispen-
 sasse, qui fuerat filius sacerdotis: & Legion. Episcopo, qui post con-
 sacrationem suam humiliter fuerat & sponte confessus, quod fuisset
 ex parte non legitima procreatus, quam pater vivebat uxore pro-
 pria cognovisset. Sed Urbanus idem inhibuit ne id quasi pro regula
 in posterum ad consequentiam traheretur. Videbatur enim quod
 cum illegitimè natus fuisset aliquandiu dispensatum, & ex certa
 causa fuerat in posterum dispensandum. In hoc causa ceteris
 debet dispensatio indulgeri, illi persona valedet, qui minus imper-
 fectior, plus perfectionis habebat.]

CAP. XXI

Non possunt electores in prejudicium electi compromittere: sed
 si consenserint electioni sua, vel consentire velint, non obstantibus
 in contrarium lato esse confirmandum, si autem canonice sit non ob-
 stitit, licet non sit de gremio illius ecclesiae, quam contraque ab eadem
 a majori parte fuerit appellatum: & in hoc ultimo est iste text.
 multum nota.

Idem a Genens. Archiepiscopo, & Placentino,
 & Bobien. Episc.

Cum b inter canonicos Saonen. super electione
 Pontificis quaestio verteretur, ad sedem Apostoli-
 cam S. Subdiae. Saonen. & l. procurator capituli accesserunt.
 [1 & infra.] Proposuit autem procurator praedi-
 ctus, quod singuli requisiti communi assensu in Ha-
 stens. propositum (excepto praedicto Subdiacono) con-
 venerunt: quo in sua duritia permanente, aliorum con-
 sensus redactus fuit in scriptum publicum consequenter.
 Ceterum pro parte altera fuit propositum ex adverso,
 quod cum septem e essent canonici Saonen. in capitu-
 lum se receperunt de futura electione Pontificis tracta-
 turi: sed Archidia. Archipresbyt. & praeposito dictum
 Hastens. propositum nominatibus, fuit a praefato S. ob-
 viatum afferente ipsum morbo epileptico laborare, pro
 quo alia vice tanquam inhabilis fuerat recusatus: nec
 ad illam ecclesiam debere fieri transiitum, donec repe-
 rireretur idoneus in ecclesia Saonen. [2 & infra.] Post
 haec Archipresbyter] pro parte altera de rato (ut di-
 cebat) literis praevenit, ipse vero S. pro parte sua in
 Mediolanens. Archiepiscopum compromittere curave-
 rit, d. qui Magistrum G. Modicem, canonicum eis de-
 dit in Episcopum & confirmavit: [3 & infra.] Dicit, v.
 mandamus, quatenus, cum confer electionem de pro-
 pofito memorato a majori & faniori parte capitali ce-
 lebratum fuisse, publicatam etiam & subscriptam: si

a Iamensis Archiepiscopo, Plac. in antiq. Placentino & Papiensi
 Episcopi. b Cap. 6. in eod. tit. in 3. compil. c In aliquot ve-
 riss. quod cum esset canonici speciem, qui se in capitulo receperunt,
 de futura, etc. d Simili text. est in c. continet: & ibi Innoc.
 hoc tit. Spec. in tit. de arbit. & rescript. ut. item de senent. & ver.
 sed non quod clerici.

dictus praepositus eidem electioni consentit, ut
 mutuum consensum eligentium & electi, quod proprie
 le vinculum spiritualiter sit contractum, nisi fuisse
 ter sit ostensum, eundem morbo epileptico laborare
 (supet quo contra ipsum dictum appellatum) non
 obstantis appellations obiectu, si qua ex alio causa
 perius memoratis proponitur interposita (cum tunc
 volas reputemus) electionem confirmantis ipsius non
 obstantis quod post talem electionem a praefato Ar-
 chiepiscopo proponitur esse factum, etiam si praepositus
 eum fuerit compromissum: cum electores a tali elec-
 tione sic resillire nequiverint. Quod si electores illius
 compromiserint in Archiepiscopum memoratum, etiam
 si dictus praepositus nondum electione de se facta non
 fenscrit, eo tamen confiteri oportet (dammodo si
 bo sit immuni obiecto) vos electionem ipsius nullatenus
 confirmetis.

[1 Quibus ven. F. N. Alban. Episcopo & Dal. & l. i. tit. S. Marcelli Presbyterum Card. dedimus auctoritatem, in quo
 presentia.]

[2 Sed praepositus Saonen. strenge appellatus non
 praepositus Hastens. elegit, obiectis ad versa partem, huius
 electio propter appellations interpositas & alia causa nihil
 teneret. & infra. Sed & civitatem idem praepositus ad
 egressi, exceptis Archipresbytero & Subdia. Siquidem iura-
 mentum seculum ignoravit in detulisset, & ad Mediolanens.
 Episcopum accedentes petierunt electionem, quae fuerat pro-
 posita, licet a solo praeposito, & post confirmationem ipsius
 sed quoniam indelicatus, electio processit contra, obiectis pro-
 tuerat, petitioni eorum non accensum, quaedam de firmibus
 stipulanda electionis processit Saonen. dixerunt, sed non
 coram eo producerentur, & postulare ut in nostram pro-
 viter procurarent: pari ad versa iam dictum Archiepiscopo
 vero sedem Apostolicam invocavit: sed cum ad nostram
 monti parte, Mediolanens. rursus apud nos veniret, ad
 praeposita ut ad pacem rediret, fuerunt moniti diligenter, quae
 tris praepositus Saon. se velle stare constanter offerat, & si
 pari fuerit ad versa, quod deliberatis consilio praefato Subdia.
 missit. Post hoc reversi ad propria, & dimittit ad Archiepiscopum
 vocati praepositus.]

CAP. XXII

Electus a majori & faniori parte capitali, si est et tunc
 tempore electionis, confirmabitur: si autem non erit, etiam non
 bus, scientia vel atate, & sui fuerit electus, capituli
 parte, si est dignus, confirmabitur.

Idem Pransino Episcopo a, Apostolica
 legat.

Idem b ad audientiam nostram quaestione pro-
 lata, quod vacante praeposita & Coloco. Ec-
 clesiae, in quo se vota eligentium divisisset, capituli
 iudicibus duximus committendam. [1 & infra.]
 vero partes ad suam praesentiam convocavit, ut
 verò testes, examinaverunt eligentium consensum,
 audierunt allegationes utriusque. Et quoniam praepo-
 situs sancti Georgii eorum sententiam se ad-
 nolle stare, processum ad sedem Apostolicam
 narunt d: & infra. Cumque nunciis praepositi
 nostram accessissent, praepositus sancti Georgii
 venit, nec pro e se mitti idoneum respondit, &
 infra. Gestis igitur iudicium diligenter inspectum,
 invenimus, quod pro praeposito sanctiorum Apostolorum

a Hac postrema verba desunt in 3. compil. b Cap. 2. ad
 in 3. compil. c Coloniensi, in oronibus manent. & simul
 pressu. d Quoniam ira mandavit Pap. quod praepositus
 tes quod ipsi iudices causam terminarent, auctoritate ipsius non
 terent ad ipsam: alia non fuisset ex locutione recusat, & huius-
 mo, pro se desunt in antiquis.

nam religiosius, pro proposito vero sancti Georgii nu-
merus eligentium faciebat, cum primus a quatuordecim
tum personis, tum canonicis, qui alios dignitate,
tunc, & tempore p[ro]cedebant: secundus vero à vi-
ginti quatuor fuisse electus: [2 & infra.] Cum au-
tem allegaciones pro eodem proposito sancti Georgii co-
muni iudicio ipsi propostis, nobis non fuerint p[re]sen-
tatas, propter quod non potuimus scire per nos quid ob-
iiciat, vel quid responderi ad obiecta, si que causa re-
mitti non fuit iustitiam infracta: ad definitivam sen-
tentiam non duximus procedendum, sed decisionem
iustis iudicibus commisimus sub hac forma, ut
[3 & infra.] h[ab]eantur & esse, vel per ea que iam dicta erant,
quod perpositus S. Georgii electionis tempore
p[re]sentes, vel in ordinibus, vel in scientia, vel in a-
ctibus, qui cum iuxta e canonum sanctiones impe-
diant ad huiusmodi officium promovendi: ei (non ob-
stante ipsius absentia corporali) silentium imponentes,
proposito sanctorum Apostolorum p[re]posituram adju-
dicare eadem: alioquin (cum in eum non solum
plures, sed etiam partes convenirent, & impedimen-
ta cessantibus ad parat quod eum bono zelo elegerint.)
Propositum sanctorum Apostolorum electione cassata elec-
tionem confirmantem ipsius, & ei facerent tanquam
proposito responderi.

¶ Traditum quod proponitur hinc inde, si de partium proce-
ssu voluntas, definitivam sententiam promulgaret: aliqui cau-
sam p[ro]ponere instruat ad nostram remitterent audientiam, auc-
toritate p[ar]tibus terminum competentem, quo per se vel per idem
iudicium ad se, q. accedentes sententiam receperunt.
¶ Si dicitur in eadem proposito S. Georgii, minor sententia de-
bitur: quod in minoribus erat ordinibus constitutus. Unde
de p[ro]posito dicitur Archidiaconatus amicus, non erat ei di-
gitis comprehensa, etiam cuius cogebatur infra p[re]senciam a canoni-
cis iudicium in Discretum promovendi. Proponitur autem pro
p[ro]posito, quod erat in eadem, scientia & moribus commendatus. Unde
notandum dicitur quod hoc electus ipse in eum se confesit fue-
rit: nec solum sui sed etiam quidam alterius electores
non p[re]sentes esse in s[er]vatis asserebant, p[re]sertim quan-
tum ad magnitudinem circa temporalia maxime, propter potentiam
fuerat p[ro]p[ri]a.

CAP. XXIII.

¶ Responsum ad ecclesiam tanquam institutum vel ad
iudicium, cui admissum postulacioni a superiore factam,
p[ro]p[ri]a sui p[ro]p[ri]a eligendi & ad alios, licet pauciores, devolvitur
ad p[ro]p[ri]a: si si unius privati sunt, devolvitur ad Papan in
electio nisi aliter b. d. secundum p[ri]ncipaliter intellectum,
quo magis arguitur.

Item canonici Maguntinenses.

¶ Quod a memorie Maguntinensi Archiepiscopo viam
Maguntinensi canis ingello, & quibusdam petentibus
Vormaciensem Episcopum, quibusdam vero Archie-
piscopum veltum, tunc p[ro]positum sancti Petri Magun-
tinentis, ubi eligentibus in pastorem. Franciscus Epi-
scopo inde Apostolica legato dedimus in mandatis, ut
si eundem Episcopum, quod temporalia vel spiritualia
recepissent ecclesiam Maguntinensem, vel mini-
strasse in temporalibus aut spiritualibus in eadem: po-
tuit in eadem h[ab]ere de ipso nunciare irritam: [1 & 7.]
Dicitur in eadem, de ipsius electione archiepiscopi ve-
nit. Nisi ei de vi, quam ipse & sui metuebant, con-
suetudine non obstant, quod post appellacionem ad
curiam appellacioni ad nos interposita, ne sine ipso

ac sociis eius haberent in electione processum, non du-
derant defendendum: uti contra ipsum hac exceptione
non possent, quia frustra legis auxilium invocant, qui
committit in legem a: unde nec ab eis posse obici ve-
debat, quod idem esset a paucioribus secundum eorum
adferentem electus, cum ipsi appellacionem ad nos le-
gitime interpositam contemnerent, & p[re]ter licentiam
nostram recipientes Episcopum memoratum, reddide-
runt se indignos electionem Archiepiscopi confirmaret:
[2 & infra.] Licet autem essent notoria, que contra
dictum Vormaciensem Episcopum & ejus fautores fue-
rant obiecta: pradius tamen legatus ad majorem can-
telam multos testes recepit ex ipsius Archiepiscopi parte
productos. Unde ipse iuxta mandati nostri tenorem
procedens, postulacionem factam de Vormacien-
cassavit, & electionem Archiepiscopi memorati (quam
vis a paucissimis celebratam) curavit auctoritate Apo-
stolica confirmare, ipsamque ordinavit in Presbyterium:
& tandem in Archiepiscopum consecravit: [3 & infra.]
Contra legati vero processum hoc facere videbatur,
quod non citatis Vormacien- Episcopo, & ejus fauto-
ribus, processisset. Porro excessus notorius examina-
tione non indiget b: & pro his, que a iudice sunt c[on]-
p[re]sumitur, quod omnia rite fuerint celebrata: quam-
vis & quod citati non fuerint, non possent de facili com-
probari: quia negantis factum, per rerum naturam nul-
la est c[on]directa probatio: cum etsi quilibet de se posse
adferere, quod ad eum citatio minime pervenisset, sin-
guli tamen vestrum essent in suo testimonio singulati.
Ad ipsum quoque legatum, si voluissent, secure potuis-
sent procuratorem idoneum destinare, sicut nuncios
destinant: [4 & infra.] Nos igitur, etsi propter
auctoritatem iudicariam p[re]sumamus pro his, que acta
sunt a legato: illi tamen plus inimitur rationi, quod
adversarii Archiepiscopi ex tribus causis p[re]dictis seuf-
que adeo reddiderunt indignos, quod contra eum non
debant audiri: unde quod de ipso factum fuerat,
non poterat impediri per eos: quin etiam si electores
eiusdem partis pariter deliquissent, ut se reddidissent
indignos, ad nos devoluta fuisset hac vice ordinatio ec-
clesie Maguntinentis: quare dictum Archiepiscopum
sine juris injuria potuissimus eidem ecclesie p[re]ficere
in pastorem. Super his d[icitur] vero, habito diligentia tra-
ctu, cassationem postulacionis facte de Vormacien-
Episcopo ratam habemus: electionem memorati e Ar-
chiepiscopi confirmantes.

[1. De gratia nostra concedens eid. in Vormacien- sibi eccle-
siam restitueret. Nam de jure communem quia p[re]ter auct. nostram tran-
sire p[re]sumpsit, utraque erat spoliandus, ut ea careret quam cupiunt
avari, & ea quam superbe despicit: quod si p[ar]te contemneret, ut-
traque ipsam ecclesia denunciet auct. nostra privationem.

[2. Quid si nec recepisset p[re]dictam ecclesiam quoad spirita-
lia vel temporalia, nec in temporalibus vel spiritualibus ministrasse
confiteret Episcopum memoratum, idem legatus audiret, que super
postulacione ipsius & electio Archiepiscopi proponeretur, & hinc
inde testes utriusque p[ar]ti reciperet, & eorum depositis publicis
catis usque ad calculum deserviva sententia procedens, gesta omnia
sibi sigillo suo ad nostram p[re]sentiam destinaret, statum p[ar]tibus
terminum competentem, quo Apostolica se, confectus p[re]sentarent,
sententiam receptura.]

[3. Ipsi autem ad nostram p[re]sentiam accedens, humiliter po-
stularet, ut pallium sibi, videret in signum pontificis, officii de
consuetudine ap. benevolentia conferimus. Verum quidam simplex
nuncios ab adversariis eius ad se ap. destinatus ex eorum parte aper-

a. Concordat in auxilium. f. de minor. et in l. fin. si in ve-
ro postquam. c. de jur. delib. b. Vide l. si vero. 4. qui pro rei. cura
gi. in vers. evidentissimi. ff. qui facti cog. & l. ea quidem. c. de off.
c. dictio. d. de off. in antiqui. vide l. actor. c. de probato. s. q.
ult. actor. & ea. quoniam. 7. de probat. d. ergo. c. Vox memo-
rati, de off. in antiqui.

tas, nobis cum sigillo pendente, literas presentavit, per quas idem canonici significabant, quod predictus legatus pecunia corruptus iniquam sententiam protulisset. Addebant etiam quod Magistri cives pariter juraverant, quod nunquam eum reciperent in Archiepiscopum, & quod universi clerici pauci exceptis suis fratribus electis. Cum autem super his, capissimus dilectus cum fratribus nostris, electis Archiepiscopi duo videbantur obistere, videbatur quod a paucissimis, & post interpositam app. ad sed. Apostol. a se ipso dicebatur electus. Nam cum postulat V. Vermaesius, Episcopi sui praedictus app. ratione quassata, Archiepiscopi electio debebat etiam ex eadem causa cassari. Sed contra, sicut superius est expressum, quod qui ante in appellationem delinquerat, appellationem contra eundem Archiepiscopum non poterat allegare. Potebat quoque dici, quod estis post appellationem, non tamen contra formam appellationis fuisse electus Archiepiscopus sine dictis, cum appellationem sub hac forma, ne canonici Maguntia residentes, sine ipso ac sicuti sui haberent in electione processum: nec nocet quod post ex parte altera replicari, quia nec ipsi nec socii sui debebant procedere sine ipso: quia ipsi app. apud nos interpositam contemnendo, reddiderant se indignos, & abusi fuerant iure suo. Vnde cum in Lateranensi concilio de his qui quasdam personas inibitus eligunt, sit statutum, ut eligendi tunc potestare privatos & ab ecclesiastica beneficiis irremoto novimus se suspensos, illi pro longe maiori delicto tanquam indigni ab electionis potestate cadentibus, penes eundem ac socii sui tantum ius remanserit eligendi, quare si multo pauciores in ipsum, quam in alium convenserint, intelligendum est tamen, quod omnes qui tunc eligere poterant, elegerunt eundem.

[4 Quomodo admodum ex ipsorum ad nos directis literis comprobatur, qui fecerit ad eundem legatum accessit, & ad propria remeavit, cum & ipse legatus paratus fuerit securitatem omnino aliam providere. Nec electi quod idem nuncius dicitur appellasse, cum appellationi renuntiasset, & in commissionem nostram, quam pars reportavit utroque, oblatulum fuisse appellationis rematum. Sed nec apparebat etiam quod contra factum legati aliquid postea obiceret ac probare, cum non procurator sufficiens, sed simplex ad nos contra eundem Archiepiscopum fuisset nuncius ius designatus.]

CAP. XXIV.

Sufficit electio ad obtinendum, docere eligentem fuisse in quasi possessione tempore electionis, licet non probet, quod proprietatis iure eligendi ad illum pertinet.

Idem clericis sanctis Agathe.

Verelam a, quam G. tituli sancti Vitalis Presbyter Cardin. per Oeconomum ecclesie vestre, cuius idem Cardin. est gubernator, contra P. Presbyterum ecclesie sancti Salvatoris, super ecclesia ipsa proposuit, C. b. Papa p. n. nobis in minori officio constitutus audiendam commisit. Petebat igitur Oeconomus praefatam P. ab ecclesia sancti Salvatoris (quam in praedictum vestre ecclesie, ac injuriam cardinalis praedicti occupare praesumpserat) removeri, cum ipsa ecclesia pertinet ad sancti Agathe ecclesiam pleno iure, petens pensionem sexdecim denariorum Papien. debitam ecclesie sancte Agathe, pro eadem ecclesia de thermis sibi restitui, de novo subtraham. Praedictus vero P. respondebat, quod ipse nullam injuriam irrogaverat cardinali, nec in praedictum ecclesie vestre receperat dictam ecclesiam, cum haec ad illam nullo iure pertinet, nec aliquam sibi reddere pensionem e debeat: sed ipse per electionem populi, ad quem de antiqua consuetudine d. pertinet electio, a cardinali sancte Sufanna (cui eadem ecclesia tanquam capella suo titulo, in spiritualibus est subiecta) canonicè fuerat institutus: [1 & infra.] Nos igitur

a Cap. 9. eod. tit. in 3. compil. & pro intellectu vide Mattheum de Aff. de i. 393. b Celestinus Papa praedec. noster. c al. debebat. d vide l. 2. & ibi Bart. C. qui sit long. cons. & in aucten. hoc ius portetiam. C. de fac. eod. gl. in l. rem non novam. C. de iud. e Di. An. electio. de i. in antiquo cod.

tur rationibus utriusque partis auditis, etiam in impetitione Oeconomi vestri super electione vestra de se facta in ecclesia sancti Salvatoris ablatam, & super his praefato Oeconomo silecium demandavimus, cum nobis comiterit, quod populum ad possessionem praefatam clericum exibat, quomodo ipsum Presbyterum ad illam electi, & ecclesiam praefatam ad titulum sancte Sufanna in spiritualibus iure vestram, & populum sepe dixit ecclesiam praefatoris. Quia vero fuit liquidum comprobatum, quod pensio sexdecim denariorum Papien. monachis clericis ecclesie vestrae, pro ecclesia sancti Salvatoris thermis annuatim per multa tempora perfoluta, non novo subtraham, vos in eundem statum percipiendi iusmodi de ecclesia sancti Salvatoris de thermis ius vestram decernimus reducamus: & ad pensionem praefatam subtraham, condemnamus Praedictum antedictum, salva quaestione proprietatis, interdictis memoratas.

[1 Item, ad suam assertorem probandum una per nos testes produxisset, nos illis recipimus & examinamus, quorum depositionibus publicata dispositionem vestram super illis: sed antequam his iudiciali correptione formam praeferret, praefatus P. inde detinuit eam, cuius detinuit, ut utraque pars cum instantia populorum, ad causam hanc dignetur.]

CAP. XXV.

Eligentes scienter indignum privati sunt potestate eligendi, qua primo occurrunt facienda.

Idem. C. Vm b. Vintonensis ecclesie pastore vacante diaconus cum suis favoribus Saluberrimus numerum, Prior vero & complicis eius praecedentem nensem in Episcopum elegerunt: & infra. Licet tur omnes in communi de faciendi electione viderint, quia tamen nequiverunt esse concordantes, negotio ad nos habuere recursum, & hi quidem contentore elegerant, adhibebant quod illi, qui elegerant, eligendi erant potestate privati, propterea xime causa, quod hominem non legitime nensem concilium, & eligendi hac vice perinde statuam, & per triennium ecclesiasticis beneficiis debebant. Illi vero taliter respondebant, quod si is, quem elegerant, fuisset minus legitime nensem, gratiam tamen Apostolicae sedis legitime nensem hoc adhibebant se legitime probaturus. Nos praedictos, quod ad celebrandam secundam, & qua praedictum concilium memorati decrevit huiusmodi praedictum una vice duntaxat eligendi potestate privati, praedictam electionem quam coram nobis celebrare voluerant, iam secundam, sed tertia concurrebat: ad celebrandam censuimus admittendos.

CAP. XXVI.

Eligens scienter indignum in Episcopum, est ab ecclesia beneficiis ecclesie per triennium, nec potest iterum ad eligendum illius eligi, vel adsumi.

Idem Abbati Cisterciensi R. & P. monachi Fonti frigidis l.

Per inquisitionem g. quam de mandatis nostris factis super statu Episcopatus & Episcopi d. d. d.

a In quibusdam antiquis, de thermis. b cap. 10. in 3. compil. c Sub Innocent. III. cap. 21. d. de i. d. d. d. d. quod isti qui elegerunt praecedentem post penam, etc. l. 2. cum not. per Bart. ff. de excep. ma. & l. 2. de i. d. d. d. f. al. Casteriensis & fontis frigidis Ap. d. l. h. compil. R. al. d. d. d. d. d.

CAP. XXVIII.

Nominatio vel appellatio eius, cuius non interest, electionem non impedit: sed si vocandus contemnitur, eo prosequente contemptum, cassatur electio etiam confirmata, & potest prosequi, nisi consenserit electum: quod potest etiam ex post facto. h. d. usque ad s. Super eo.

Idem I. in sancti Stephani in Calio monte Presbytero cardinali Apostolica sedis legato.

Quod a sicut ex literis tuis: [1 & infra.] Verum cum ex prima electione, quae facta de tribus dicenda videtur potius nominatio, nihil iuris adquisitionem fuerit nominatis, licite procedi potuit ad electionem regulariter celebrandam, praesertim in ecclesia Armachana, cum iuxta b constitutiones canonicas, si fieri potest, in cathedrali ecclesia electio debeat celebrari. Nec appellatio interposita electionem illam potuit impedire, cum in ea nihil attentatum fuerit in praedictum regiae dignitatis: quia non simplex nominatio, sed solennis electio debet Principi praesentari, ut postulationi praesent adensam, et si secus aliquando per usurpationem aliqui faciant abusive. Si autem Mirindensis Episcopus, & Abbas Mellifontis qui interesse debebant, non contempti fuerunt, sed ad electionem vocati, (si tamen sine periculo potuerint convocari) si nequiverint, siue noluerint ad electionem celebrandam accedere, ipsorum absentia non potuit electionem impedire: [2 & infra.] Quod si eos vocatos non fuisse constiterit, sed contemptos: infirmata erit electio penitus taliter celebrata, nisi postea propter bonum pacis curaverint consentire.

[1 Nos igitur literarum tuarum tenore diligenter inspectis, sex in eis professimus contineri, quorum tria contra praed. Armachanensem electum, & alia tria contra eius electionem facte videntur. Primum nominatio facta de tribus, quoniam in literis tuis aliquoties electionem appellas, contra quam electio veri fuerit, antequam cassaretur, non deturor alia aliquatenus attentari. Secundum appellacionem interpositam, quae si legitima fuit, sequentem electionem iure potuit impedire. Tertium, quia Maden Episcopus & Abbas Mellifontis qui interesse debebant ad electionem minime conveniunt. Unde si contempti fuerint vel ambo vel alter, plus eorum contemptus quam multorum contradictio praedictam electionem debuit impedire. Quartum, quod praefatus Albertus sic electus ante confirmationem obtinens administrare praesumpsit. Quintum, quia in die consecrationis suae ordinem celebravit, cum nondum pallium obtineret. Sextum, dilapidatio, quia tabulam argenteam alienare minime spondavit.]

[2 Quoniam si ad locum illum inter Hibernenses non poterat secure proficisci, nec ceteri ad alium locum inter Anglicos tuto poterant convenire. Si itaque eos vocatos esse constiterit, si vocari abique periculo potuerint, & illos noluisse vel non potuisse ad electionem celebrandam venire, electio non debet irritari.]

Ceterum cum antequam tu ad partes Hibernicas percessisses, illa fuit electio celebrata, & electus ipse statim capere ministrare, tu facti ad id potes sub dissimulatione transire, cum id fieri iusti de metropolitanis Angliae, Franciae, Aemaniae & aliarum partium romanorum, qui concordantur sunt electi, Romanae sc. patuerit, ecclesiarum utilitate pensata, quia si tanto tempore quousque postea electus confirmacionis curae pallio a se ap. obtinere regala non recipere, ecclesia quae interim administratione careret non modicum incureret detrimentum.

Episcopus dum celebratur missa consecrationis suae, vel Archiepiscopus ante receptionem pallii, ordinem conferre non debet, hoc dicit, usque ad vers. quod autem.

Super eo autem quod in die consecrationis suae, antequam missarum solennia finirentur, scolythum ordinavit, pro tali excessu cum corripis & castiges: cum solus Roman. Pontifex (qui ante hymnum angelicum

a Cap. 13. eod. tit. in 3. comp. b 23. dist. cau. in rebus de. rona. & cap. in fronte. 7. de appella.

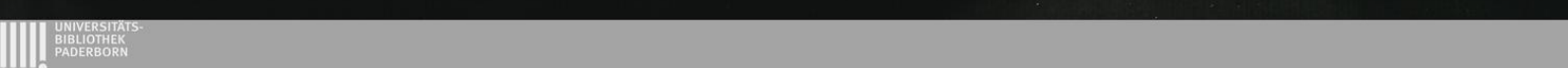
CAP. XXVII.

In non professus abigitur ad regimen ecclesiae regularis, cassatur electio, praesertim in cathedrali ecclesia, non obstante. Item. Provisi sancti Frigidiani G. & G. b. canonicis Lucanenibus.

Quia causam e, quae inter Bonum Presbyterum & Matiam canonicam sancti Petri Lucanenesis vertitur, super eo quod dicitur Presbyter Bonus a majori parte canoniconum eiusdem ecclesiae (praedicto B. & quoniam illis contradicentibus) in priorem (sicut dicitur) ad electum, olim vobis duximus committendam: [1 & infra.] Quibus autem multi priores continere d. u. non possunt in ipsa ecclesia, per multa & longa tempora fuerint non professi, quia tamen praefatus Presbyter non est professus observantiam regularem, dubitatis & (a merito) nobis procedere inconsultis. Quia igitur non debemus attendere solummodo, quid factum sit, sed potius quid fit faciendum. Consultationi vestrae caute respondemus, quod cum secundum legem divini, non in bove arandum & asino, nec quisquam debeat vitem inducere de lana linoque contextam, irritans electionem praedictam, & compellatis praefatum Presbyterum, aliosque clericos non professos, ut vel beati Augustini regulam in eadem ecclesia constitutam, probentur & servent, aut ipsam ecclesiam omnino dimittant.

[1 In fine re litteris vestris accepimus partes citare carissis, etiam mandatum nostrum causam ipsam sine posseto canonice terminare. Tunc partes essent in vestra praesentia constituta, dicta Presbyter Bonus non professus, ut electionem de se factam ad. q. certis confirmare. Sed praefatus Bonus contrarium praesens: illud non esse dignum regimine, crimen ei obrepente: quod quia electio ipsius non erat canonice celebrata. Et quia professus non erat, ipsam esse reas repellendum. Proinde non de finibus vobis esse probatum, nec aliquid contra mandatum nostrum oblatum, nos vos vehementer ipsius ecclesiae praesentem, in qua constitutus expressum, ut nullus in ea qualibet heretico ablati propter in priorem, nisi quem fratres communi assensu vel fratrum pari consensu favoris secundum Dei timorem & beati Augustini regulam providenter eligendum.]

a In fine litterarum. b al. G. & G. al. B. & S. Can. &c. al. Item. A. Thom. & Frigidian G. & La. c Cap. 12. eod. tit. in 3. comp. d. Canon. 122. in. i. ex facto. & verum. cum no. ff. de her. test. & in l. 4. quod dicitur. ff. de aqua quod d. & affi. c. distributa. Decret. 11.

forma fuerit eligendi concessa potestas, ut capitulum cum recipere teneretur, quem illi tres ab omnibus, vel majori & saniori parte de gremio ipsius ecclesie nominatum eligent in pastorem: electores ipsi terminis potestatis sibi tradita non servantes, praedictum Archidiaconum eligere praesumpserunt, quem pauci de capitulo nominarunt: unde canonici Morinen. postmodum admittentes, qualiter Archid. electus fuerat memoratus, cum plures essent in eadem ecclesia digniores, ceperunt sepe omnes publice profiteri, quod nullatenus Archidiaconum nominarant: & reputantes se in hac parte delulos, quod super hoc factum fuerat, nostro curaverunt apostolatui referre: [c. 7.] Nos vero adtendentes, quia res perniciosa esset exemplo, si per surreptionem astutiam quis ascenderet ad apicem dignitatis: ita diximus providendum, ut praestito a contradictoribus juramento, quod ipsi malitiose contra praefatum electum non moveant quaestionem hujusmodi, praedicti tres electores juramenti vinculo adstringantur dicere veritatem, quot ex canonicis examinationis tempore in praefatum Archidiaconum convenierunt. Et si tres simul, aut duo saltem ex ipsis jurati dixerint majorem canonicorum partem in ipsum Archidiaconum convenisse, vos contradictoribus silentium imponatis, cum contra hoc eorum esset probatio insufficientis, eo quod singuli essent in suis testimoniis a singularibus. Si vero per eorum depositiones constiterit, praedictum Archidiaconum extitisse a paucioribus nominatum: tunc si fuerit sufficienter ostensum, quod illum de gremio ecclesie secundum formam sibi traditam debebant eligere, in quem omnes, vel major & sanior pars capituli conveniret: vos electionem ipsius Archidiaconi omnino cassetis, alioquin, quod de ipso factum est, ratum habentes, contradictores ab ejus impetitione per censuram ecclesiasticam compescatis, praefatum B. praebendam Morinen. ecclesiam spoliantes, qui se ad hanc poenam (si forsitan in probatione defecerit) obligavit. Non obstante, quod super aetate defectum obiectum est contra illum, cum idem canonicus huic objectioni non multum insisterit, & super hoc a metropolitano fuerit iudicatum, cujus sententia in rem transiit iudicatum, cum intra decennium non fuerit provocacione legitima suspensa.

CAP. XXXI. De consecratione potestatis canonice electionis ad solum capitulum...

In ecclesia a Vulterna debito canonice electionis obsequio longo fuisse tempore deservita, Vulternus Episcopus, volens ministerium defectum in eadem ecclesia restaurare, canonicos quosdam elegit, & instituit in eadem: quos canonici recipere noluerunt, adferentes, quod talis electio fuerat in eorum praedictum admodum: [c. 1. & 7.] Mandamus quatenus super primo articulo petitionis Episcopi, in quo postulavit, ut in eadem ab injuria, quam eis super electione canonice electionis inferunt, prohiberes: ab injuria ipsius, si istos canonicos abolvere non possint, qui non videntur injuriam facere, qui utitur iure suo, cum per testes longum melius sit probatum, quod canonice supradicti hoc iure uti fuerint ante, quam Episcopus memoratus. In secundo quoque articulo, quo idem praedictus Episcopus, ut dicti canonici Episcopum ipsum, iure electionis uti libere patenter: abolvere studeas canonicos impeditos, maxime si sit notorium, quod in iudicio generalis consuetudo fervetur, ut in cathedralibus ecclesiis solum capitulum, irrequisito Episcopo, eligendo canonicos habeat facultatem.

CAP. XXXII. Compromissarii tenentur recipere electum a compromissariis...

Compromissarii tenentur recipere electum a compromissariis, si electio iuxta formam compromissi eam adpareat electam. Item Abbas sancti Vitiensis, & decano Parisiensi, & archidiacono R. Decretorum, canonice Morinensi d.

Quoniam dilectus filius Archidiaconus Morinensis nominatus inmissus: [c. 1. & 7.] Ecclesia Morinensis Episcopi solatio deservit, canonici ejusdem de pastore administratione tractantes, in tres canonicos Morinenses potestatem eligendi Episcopum unanimiter concesserunt, promittentes, ut illum reciperent in pastorem, quem de gremio ipsius ecclesie ducerent eligendum, qui examinationis voluntatibus singulorum, de archidiacono eadem ecclesiam in Episcopum elegerunt, praesumptores quoque tam electionem, & electi permissum examina, quam etiam super ipsius aetate (de qua electio facta fuerat ab aliquibus dubitatum) iniquitate solite veritatem, per sententiam declarando electum ipsum minime sustinere in aetate defectum, electionem factam de ipso solentiter confirmavit: [c. 2. & 7.] Veritas, quae contra electum venerat memoratum, proposita et adverso, quod cum supradictis tribus sub hac

a. De testium singularitate multiplex vide Gravetianensis, de antiquo temp. p. 4. Aude B. Th. 2. 2. q. 7. art. 2. b. Ad idem est notum in Ispulato ista 4. alterius sum nota. D. de verb. abb.

forma fuerit eligendi concessa potestas, ut capitulum cum recipere teneretur, quem illi tres ab omnibus, vel majori & saniori parte de gremio ipsius ecclesie nominatum eligent in pastorem: electores ipsi terminis potestatis sibi tradita non servantes, praedictum Archidiaconum eligere praesumpserunt, quem pauci de capitulo nominarunt: unde canonici Morinen. postmodum admittentes, qualiter Archid. electus fuerat memoratus, cum plures essent in eadem ecclesia digniores, ceperunt sepe omnes publice profiteri, quod nullatenus Archidiaconum nominarant: & reputantes se in hac parte delulos, quod super hoc factum fuerat, nostro curaverunt apostolatui referre: [c. 7.] Nos vero adtendentes, quia res perniciosa esset exemplo, si per surreptionem astutiam quis ascenderet ad apicem dignitatis: ita diximus providendum, ut praestito a contradictoribus juramento, quod ipsi malitiose contra praefatum electum non moveant quaestionem hujusmodi, praedicti tres electores juramenti vinculo adstringantur dicere veritatem, quot ex canonicis examinationis tempore in praefatum Archidiaconum convenierunt. Et si tres simul, aut duo saltem ex ipsis jurati dixerint majorem canonicorum partem in ipsum Archidiaconum convenisse, vos contradictoribus silentium imponatis, cum contra hoc eorum esset probatio insufficientis, eo quod singuli essent in suis testimoniis a singularibus. Si vero per eorum depositiones constiterit, praedictum Archidiaconum extitisse a paucioribus nominatum: tunc si fuerit sufficienter ostensum, quod illum de gremio ecclesie secundum formam sibi traditam debebant eligere, in quem omnes, vel major & sanior pars capituli conveniret: vos electionem ipsius Archidiaconi omnino cassetis, alioquin, quod de ipso factum est, ratum habentes, contradictores ab ejus impetitione per censuram ecclesiasticam compescatis, praefatum B. praebendam Morinen. ecclesiam spoliantes, qui se ad hanc poenam (si forsitan in probatione defecerit) obligavit. Non obstante, quod super aetate defectum obiectum est contra illum, cum idem canonicus huic objectioni non multum insisterit, & super hoc a metropolitano fuerit iudicatum, cujus sententia in rem transiit iudicatum, cum intra decennium non fuerit provocacione legitima suspensa.

[1. Qui postea regularibus receptis a Rege ad petitionem ipsius capituli a Ven. fr. n. Episcopo Atrabaten. de mandato metropolitano praedicti fuit in Presbyterum ordinatus: & aliquandiu nullo contrahente liberam & pacificam tam in temporalibus quam in spiritualibus administrationem obtinuit in ecclesia Morinensi. Unde procuratores ipsius a nobis humiliter petierunt, ut his qui post hoc omnia invidiosum stitit agerent, contra proprium factum temere veniendo, ad nos super electionem ipsam materiam discordia suscitare praesumptores, silentium exponerent, & memoratam electionem suam concederent celebratam & confirmatam solemniter approbantes, et idem facerent motus consecrationis electi exponendi, multorum super hoc. Abbatum & capitulum civitatis & diocesis Morinensis, sed etiam ab eorum proborum literis nobis presentatis, qui super praemissis veritatis testimonium prohibentes, electum ipsum de literaturis, discretione ac honestate reddiderunt multipliciter apud nos commendatum. Quoniam & electorum ipsorum super hoc nobis literas reulerant, quibus erat de verbo ad verbum, sicut eidem asserunt electores, literarum illarum tenor inferius, quae de potestate ipsi tradit a iure praemissam formam concessit. in capitulo fuerant, & sigillo capituli sigillata.]

[2. Vel transmittere, qui eorum nobis solliciti postularunt, ut eadem electione quassata faceremus ipsi ecclesiae de persona idonea canonice providere, cum sepe omnes canonici Morinenses

a. De testium singularitate multiplex vide Gravetianensis, de antiquo temp. p. 4. Aude B. Th. 2. 2. q. 7. art. 2. b. Ad idem est notum in Ispulato ista 4. alterius sum nota. D. de verb. abb.

sicut affirmat, sint parati praestito iuramento firmare, quod praesentia Archidiaconum nunquam in Episcopatu nominant, & legitimum possit ostendi, quod iuxta formam praemissam supra dicti vrbis collata fuerit eligendi auctoritas, ut videlicet de gremio ipsius ecclesiae eligeret eum in quem omnes vel maior & sanior pars capituli consentiret, assente eodem h. se nihilominus probaturum quod saepe dictus electus pateretur in eate defunctum.]

CAP. XXXIII.

Sex septem compromissarii tres eligunt quartum, & ille constituit, & est idoneus, confirmabitur electio.

Idem episcopo Basoensi.

Ubi in iure peritus exillas, [1 & 7.] Primus & tunc consultationis articulo continetur, quod cuiusdam decano ecclesiae defuncto, eiusdem loci capitulum sub hac forma in 7. ex ipsis canonicis compromisit, ut illum, quem ex se vel aliis de gremio ipsius ecclesiae omnes pariter, vel maior eorum pars nominaret, eundem capitulum reciperet in decanum. Unde cum unus ex illis sepiem a tribus ipsorum, & alius qui non erat de numero eorundem, a tribus aliis in Decanum fuerint nominati, requisisti uter eorum assumi debeat in Decanum. Super quo taliter respondemus, quod is, qui de numero septem a tribus eorum dignoscitur nominatus, iuxta compromissum tenore debet in Decanum assumi, dummodo electioni de se factae consentiat, & aliquod canonicum non obstitat.

[1 Et copiam habeas peritorum, non possimus non mirari, quia super quibusdam iuris articulis nos consulere voluisti, qui nihil ad modicum dubitationis continere noscuntur.]

CAP. XXXIV.

Electio imperatoris spectat ad principes Germanos, tres palatos, & quatuor laicos: & electio facta per eorum maiorem partem, eadem non contemptu, tenet. Et ad papam spectat electionem examinare, approbare, & inaugurare, consecrare, & coronare, si est dignus, vel rejicere, si est indignus, ut quia sacrilegus, excommunicatus, tyrannus, fanaticus, & hereticus, paganus, perjurus, vel ecclesia persecutor. Et electio non volentibus eligere, papa supplet. Et data paritate vocum eligentium, nec accedente maiore concordia, papa potest gratulari cui vult, hoc dicit notanter iste textus.

Idem duci Caringie. c.

Venerabilem: [1 & 7.] Inter cetera vero [quidam principes] hac praecipue objectione sunt uti, dicentes, quod Apostolice sedis legatus aut electoris gessit, aut cognitoris personam. Si electoris, in messem alienam miserat falcem suam, & electioni se ingerens, principum derogaverat dignitati. Si cognitoris, absente altera partium videtur perperam processisse, cum citata non fuerit, & ideo non debuit contumax se iudicari: g [2 & 7.] Unde illis principibus ius & potestatem eligendi Regem, in Imperatorem postmodum promovendum, recognoscimus, (ut debemus,) ad quos de iure antiqua consuetudine noscitur pertinere, praesertim, cum ad eos ius & potestas huiusmodi ab Apostolica sede pervenerit, quae Romanum Imperium in personam magnifici Caroli a Graecis transiit in Germanos. Sed & principes recognoscere debent, & utique recognoscant, sicut iidem in nostra recognovere praesentia: quod ius & auctoritas examinandi personam electam in Regem, & promovendam ad imperium, ad nos spectat, qui eum inauguramus, consecramus, & coronamus. Est enim regu-

lariter & generaliter observatum, ut ad eam electionem persona pertineat, ad quem imperio maxime spectat. Nunquid enim si principes non solum in electione, sed etiam in concordia sacrilegum quomocunque vel excommunicatum in Regem, tyrannum vel furtivum imperium eligent, aut paganus: nos inaugurare, consecrare, coronare hominem huiusmodi deberemus? Idem non. Objectioni ergo principum respondentem videmus, quod legatus noster adprobando Regem ad probando ducem, nec electoris gessit personam, qui nec fecit aliquem eligi, nec elegit: nec compromissum neutrius electionem, quoad factum eligentium confirmandam duxerit, aut etiam infirmam. Quia tunc autem denunciatoris officium Regi deinceps ad eiusdem indignam, & personam Regi deinceps ad eiusdem indignam, quoad impetium obtinendum, non tam studia eligentium, quam propter meritum electionis, quamvis plures ex illis, qui eligunt Regem in Imperatorem promovendum de iure ac de consuetudine, continent potestatem, consentisse perhibetur in electionem, & ex eo quod fautores ducis ab electione abstinuerint, ipsum eligere praesumpserunt, potestatem non tam processisse, cum electioni plus consenserint, quam contraditio multorum obstat: [3 & 7.] Quia tunc non ducem, sed reliquum repugnans in unum namus Regem, iustitia exigente: [4 & 7.] Quia tunc cum in electione vota principum dividuntur, praesertim electionem & expectationem alteri partium favore minus, maxime postquam a nobis unctio, consecratio coronatio postulantur: iure patet pariter de electione. Numquid enim si principes admoniti & expectati non potuerunt, vel noluerunt, in unum propolium convenire, sedes Apostolice adorarum & defensionem eorumque culpa ipsi redundabit in personam principum, quod cum Lotharius & Conradus in illis sufficere electi, Roma Pontif. Lotharius coronatus, peritum obtinuit coronatus, eodem Conrado imperatorem ad eius gratiam redeunt. Eos igitur ad nos commonendos, ut a praefato duce, iusto quidem in iudicio reprobato, recedant, & praefato Regi assentiant, & adhaerere: nisi tunc demum contra personam vel factum legitimum quid ab eis obijerit, non ostensum: & infra. Sunt enim notoria interdicta ducis, scilicet excommunicatio publica, & manifestum, & persecutio divulgata, quam propterea eius & ipse praesumpserunt in Apostolica sede f. & alias ecclesiae exerceat. Fuit quoque praed. nost. excommunicationis vinculo innotuit, postmodum recognovit, dum per nuntium Romanae sedis beneficium postulavit: unde patet, quod fuit excommunicatus electus: [5 & 7.] Item contra proprium iuramentum, super quo nec cessavit a sede Apost. requisivit, & ambrosius vito regem ad usurpare praesumpserit, cum super illo iuramento Romana ecclesia consilii debuisset. Nec videretur nam exculationem ipsius si iuramentum illud debuisse, cum nihilominus super eo nos prius iudicatum debuisset, quam contra ipsum propterea excommunicatus: praesertim illo exemplo, quod cum Guberna-tilis Israel per fraudem subripuerunt iuramentum, in non cognita fraude, contra illud venire non debuerunt. Vtrum vero dictum iuramentum sit licitum & illicitum, & ideo servandum, an non servandum, &

a Ca. 11. eod. tit. in 3. compil. b al. Primum signidem. c Vide l. plani. cum gloss. in verb. potest. ff. quod cuiusq. un. d. Hoc text. dicitur singul. lo. Andr. in Reg. in toto de reg. iur. in 6. & Pan. hic. quod electus consentiendo electioni de se facta a media parte eligentium, auget numerum & electionem perficit. Adde Paul. Casp. consil. 20. l. 2. c. al. Zerangia, seu Zerangia, al. Larungia. al. Sarungia. al. Carvibus. f Cap. 19. eod. tit. in 3. compil. g Vide l. properandum. 8. Sin. autem. C. de iud. & l. conquisitum. per Bart. C. quomodo & quando lud.

a Intelligit Ottorem Regem. b in C. de iur. iur. in 1. c. In C. de iur. iur. in 1. d. In C. de iur. iur. in 1. e. In C. de iur. iur. in 1. f. In C. de iur. iur. in 1. g. In C. de iur. iur. in 1. h. In C. de iur. iur. in 1. i. In C. de iur. iur. in 1. k. In C. de iur. iur. in 1. l. In C. de iur. iur. in 1. m. In C. de iur. iur. in 1. n. In C. de iur. iur. in 1. o. In C. de iur. iur. in 1. p. In C. de iur. iur. in 1. q. In C. de iur. iur. in 1. r. In C. de iur. iur. in 1. s. In C. de iur. iur. in 1. t. In C. de iur. iur. in 1. u. In C. de iur. iur. in 1. v. In C. de iur. iur. in 1. w. In C. de iur. iur. in 1. x. In C. de iur. iur. in 1. y. In C. de iur. iur. in 1. z.

ceptum hoc electionem hujusmodi nullus fuisse momenti, quasi jus eligendi de voluntate fuisse ad ipsum pro se, prout potuit Archidiaconum innotuerunt elegit.]

CAP. XXXVII.

Non monachus in prelatum regularem eligi non potest.

Idem.

Cum a ad nostram notitiam pervenisset, quod H. qui se pro Abbate b Lexoviensi gerebat, non fuit ane monachus quam electus: nos attendentes, quod contra regulares traditiones illud fuerat e adentatum, cum nullam spem vel promissionem habens, ut Abbas fiat, debeat monachari, electionem de ipso factam curavimus irritare.

CAP. XXXVIII.

In Abbatem eligi non potest, nisi instructus in regula monachatus.

Idem magistro Ca. Presbytero cardinali sedis Apostolicae legato.

Officii tui: d. f. i. j. Sanè nobis tuis literis intimasti, quod vult monasterium quoddam postquam in medio nationis perverit, pastore careret, monachi de electione Abbatis tractantes, cum non possent sui ordinis idoneam invenire personam, in quendam virum, nobilem oculis direxerunt, per quem poterant melius defendari: & patrem adierunt ipsius, humiliter postulantes, quod filium suum induceret, ut habitum susciperet monachalem, nullam patri de ipsius promotione fiduciam tribuentes: & pater ad hoc induxit filium providum & discretum, qui effectus monachus, fuit in Abbatem a electus, cujus electio extitit per rectorem Messanensem Apostolicæ sedis legatum, qui omnibus prædictis interfuit, confirmata. Cum autem idem sit paratus purgare se, quod nulla fuit ad hoc ambitione inductus, postulas edoceri, utrum dictus legatus electionem confirmare vel dispensare potuit, vel quod factum est, stare possit, & utrum electione cassata iterum valeat eligi in Abbatem. Nos autem consultati tui res taliter respondimus, quod cum ex his, que in continenti subsæcra sunt, ostenderet, quod talis taliter non possit eligi in Abbatem, maxime pro eo, quod antequam esset discipulus, voluit esse magister: electionem illam irritam esse & decrevimus & inane. Verum postquam fuerit in regula competenter instructus (siurgens necessitas, & evidens utilitas ipsius monasterii postulaverit) purgatione recepta poterit in Abbatem adsumi, ne monasterium opprimatur incuribus malignorum.

[a Presbyteri laudabilem actionem, cum super illis de quibus dubitatis, per nos postulas edoceri.]

CAP. XXXIX.

Electio abbas canonice confirmatur, licet quidam eligentium essent minor excommunicacione ligati.

Idem.

Ille quotidiana b instantia, & infra. Quia pro certo didicimus electionem canonicam extitisse, ipsam auctoritate Apostolica duximus confirmandam: suppletur de plenitudine potestatis, si quis in ea e ex eo fuisset defectus, quod quidam interfuerunt electioni ejusdem, qui ex sola participatione in simplicibus excommunicacionis laqueum incidierunt.

CAP. XL.

Si postulatio cum electione concurret, & numerus postulantis est duplo major, & postulatus est idoneus, postulatus adsumitur.

a Cap. 3. eod. tit. in 4. compil. b al. Lexoviensi. al. Lexoviensi. al. Luxovio. c in C. Barbassie, istud fuerat attentatum. d Cap. 4. eod. tit. in 4. compil. e Hic in quibusdam vulgaribus habetur dictio, statim: qua deest tunc in manus. tunc in alio. e. mendatoribus. f al. infirmus. g al. decursumus. h Ca. 1. eod. tit. in 4. compil. i Si quis in eo ex eo fuisset, etc. In C. Barbassie, ita. Si quis in ea vel ex ea fuisset, etc.

mittitur, rejecta electione. Si vero notitiam per nos pervenisset, quod H. qui se pro Abbate b Lexoviensi gerebat, non fuit ane monachus quam electus: nos attendentes, quod contra regulares traditiones illud fuerat e adentatum, cum nullam spem vel promissionem habens, ut Abbas fiat, debeat monachari, electionem de ipso factam curavimus irritare.

Idem magistro Maximo notario regis.

Scriptum a est in Apocal. Ioan. quod in medio animalia sunt vocata, utinam plena oculis, & alia similia feras, videlicet b. Eradicis Archiepiscopus, & abbas sancti Pauli de Venetiis, sicut per procuratorem postulantium Archiepiscopus, quoniam eligentium numerum fuit propositum coram nobis: & infra.

Verum quia de his, que per adfectionem prædictorum deducenda fuerant, nobis non ponit fieri placuit, quamvis super his, que de numero dicta sunt postulatium, per quoddam instrumentum publicum sciantur sessionem procuratoris ad veris partem in publicis factam, sed postea revocata, pars altera adferret suam mentem esse fundatam, causam discretionis tunc dante committendam. Per Apostolica scripta mandavimus quatenus super his & aliis iniquis diligenter investigaret, de meritis electi & postulati apud Venetiam, si fuerunt, & diutius conversati. De studio vero gentium & postulantium, & omnibus generatim, causam possunt intruere apud Constantinopolim, hujusmodi postulatio & electio celebrata fuerit, partes conferunt, procedas hoc modo: ut si maior sit de mutuo convenisse consensu, quod ad electionem Patriarchæ septem admittentur præpositi, & septem ipsos five per alios, & duo alii ex parte unius, & septem conventuales ecclesiarum prælatos, & septem prepositos & novem canonicos, quæ quæ non canonicos constat in postulacione præfati Archiepiscopi convenisse, duplo majorem facient numerum præfati decem electores plebani: tunc nostra postulacionem admittas, nisi probatum fuerit postulat aliquid debeat impedire: ac (Plebani electione cassata) in Archiepiscopum absolvas à vinculo, quo Eradicis tenetur: cœcedendo ipsum Constantinopolitanæ metropoli. Quod si ad faciendum duplo majorem numerum simul omnes prædicti minime d. factum five dignum five indignum fuerit postulatus, ad plebanam repullâ) electionem Plebani auctoritate nostra firmes, dummodo nihil obstitit edem, quod tanto præfatu reddat indignum.

Si vero numerus postulantium inventus fuerit major, quemadmodum prædictum est, & postulat stulata reperta fuerit indigna, tu tam postulacionem quam electionem non differas reprobare. Ad illas omnes, aut major pars postulantium præfatorum immabili postulaverit fuerit indignum, & si non merito debeant eligendi seu postulandi procedatur. Et hoc quoque casu electionem confirmes, si electus persona idonea consiterit celebratam.

CAP. XLII.

Si illi, ad quos spectat electio, negligens eligere potestatem de rebus vel regulari casibus intra tres menses, præterea electionem ordinabit: quod si intra tres menses non fuerit nominatus.

Idem in Concilio generali c.

a Cap. 6. eod. tit. in 4. compil. Apocal. c. b Lexoviensi. c que habet 7. eod. tit. can. nihil est. d Infirmus. e de l. 2. 6. postulasti. f de postulat. f Lexoviensi. g al. Lexoviensi. h l. c. 22.

pro defectu a pastoris gregem dominicum lupis rapax irradat, aut in facultatibus suis ecclesia videtur grave dispendium patiatur; volentes in hoc...

CAP. XLIII. In aliquibus de tribus formis hinc contentis, scilicet secularis, canonice, & inspiratae, procedi debet ad electionem in ecclesia...

Quia propter diversas electionum formas, quas capitulum invenire conatur, & multa impedimenta periculum & magna pericula imminet ecclesiae vidua...

Quod si electio non valet: nisi forte communiter electio facta non valet: nisi forte communiter electio facta non valet: nisi forte communiter electio facta non valet...

CAP. XLIII. In electione electi de se facta per abusum potestatis secularis, electio non valet ad dignitatem, & electio est nulla.

Idem in eodem. In electione de se facta per abusum potestatis secularis, electio non valet ad dignitatem, & electio est nulla.

Idem in eodem. In electione de se facta per abusum potestatis secularis, electio non valet ad dignitatem, & electio est nulla.

canonicam libertatem, & electionis commodo careat, & ineligibilis fiat, nec absque dispensatione ad aliquam valeat a eligi (dignitatem.) Qui vero electionem hujusmodi, quamvis iure irritam esse censens, presumpserint celebrare, ab officio & beneficiis penitus suspendantur per triennium, eligendi tunc potestate privati.

CAP. XLIV. Si praelatus per negligentiam confirmavit indignum electum ad regimen animarum, perdit potestatem confirmandi primum successorem, & a perceptione proprii beneficii suspenditur, & promotus deicitur.

Idem in eodem. b. Nihil est quod ecclesiae Dei magis officiat, quam quod indigni assumantur praelati ad regimen animarum. Volentes igitur huic mori, a habere necessarium...

Episcopi quoque tales ad sacros ordines & ecclesiasticas dignitates promovere procurent, qui commissum sibi officium digne valeant adimplere, si & ipsi canonicam cupiunt effugere ultionem.

CAP. XLV. Expensae necessariae quae fiunt capitulum pro electione praelati, de bonis praelaturae debent fieri, vel reddi.

Honorius III. Cap. Constantinop. Praterita: [i & infra.] Praesentium auctoritate statuimus, ut expensae necessariae, quas capitulum a possit, b in eod. conc. Lat. sub Innoc. III. cap. 26. c Ca. 27. eo. tit. in 4. compil. vide conc. Trident. sess. 6. c. 1. & sess. 7. de reform. c. 3. & sess. 23. de reform. c. 1. Adde Alphonsum Castrium, lib. 3. de iusta haeret. pun. c. 5. d vide l. si constat. & Bart. ff. de appell. & in c. cum super. in gl. 2. j. de causa poss. & propr. e dignum. f vide l. servus. C. ad leg. Jul. de vi. & l. numero de impo. ad fin. G. de Epis. aud. g al. super electionis processu.

nono priore, quidam predeceffor tuus de confenfu capi-
tuli sui compositionem quandam inivit juri contra-
re 4. & ecclefia ipsi damnolam; videlicet ut in o-
portione fit ipfius comitis adfumere ad prioratum dicti
monafterii (Clunien. & de Charitate prioribus totius Clunia-
cie exceptis) unum de duobus melioribus totius Clunia-
cie ordinis, quos Abbas duxerit nominandos: & in-
de. Auctores itaque, quod jus eligendi in collegia-
to ecclefia non vult in laicum, & ideo id effer pernicio-
fum exemplo, & redundaret in difpendium ecclefia-
fticam libertatem: volumus ut dictum prioratum liberè pof-
fideat ecclefia compositione ipsa) ficut alios prioratus
quos hactenus ordinare, denunciando e ordinationem
illam patrono, ut fuam fi voluerit honeftam d im-
petret adfentium.

CAP. LII.

Si quodam mandatur habentibus eligere, quid eligant cum
quodam aliquo ad quos confiderari procedant: eligentes debent
quodam tempore in tractatu huiusmodi congruo tempore expe-
rare poffunt: alia electio non tenet.

Item de cano & Cap. Sancti Joannis & Sancti Stepha-
ni Bifuntini.
Cum in veteri lege: & infra. Porro jam dudum vo-
lentes in mandatis, ut intra quadraginta dies
poffet electionem liberam noftaram cum confilio
noftro & Monafterii Abbatis, & fratris S. de
vultu predecefforum, eligeretis perfonam idoneam ca-
pente in pafforem: alioquin dicti confilarii vobis de-
finitio poffet providere. Verum die ad eligendum
peracta, & ex vobis potestatem eligendi dediftis, ufque
ad electionem quorundam candela, quæ ibidem ac-
cendit, duraturam. Tandem cum electores hujus-
modi conveniffent in predictum Abbatem sancti Beni-
gni, & fuper hoc faciorum ejus confilium requiffent:
proponente ano ex illis quod deliberato confilio respon-
dentes & diftinctibus eis feftinanter dare refponfum,
peracta electores (cum candela ipfa deficeret) non ex-
ceptis confilio, dictum Abbatem in Bifuntini
monafterio poffet elegerunt: & infra. Relato ergo
ad nos hanc electionem, Archiepifcopo Vinen. &
Abbate de Firmate f injunximus, ut fi confaret ab
electis electores & electione tractatum fuiffe habi-
tum, & in mandatis electionis g predictorum confilium
requiffent, electionem ipfius Abbatis (fi perfonam effe-
rentem) confirmarent. Quod fi in tractatu electionis
non fuiffet illorum confilium requiffent licet poffet re-
quiffent faceret non competentem tempore, nec etiam ex-
ceptis refponfum ipforum, aut non effet idoneus idem
Abbas, quod de ipfo factum erat, tanquam invalidum ir-
rogaret: & infra. Cum autem compertum non fuiffet
competenti tempore requiffent confilium de perfonam
predicti Abbatis, & quando extitit requiffent, non fuiffet
refponfum, nifi modico tempore, nec debeat
illam impetrari, quod in tantum illi fibi tempus ardeat
in electionem Abbatis ipfius, non perfonam, fed ele-
ctionem videri duximus irritandam.

CAP. LIII.

Si non per capitulum fuerit electus indignum, valet electio ad
quodam tempore etiam ex eodem feruino facta hoc dicit, fe-
rentem videri poffet & irritum.

Item Epifcopo Silvanenfen.
Gregorio Nivernen. capitulo ad electionem fu-
am paffet xii. in Decanum, & xvii. (computato

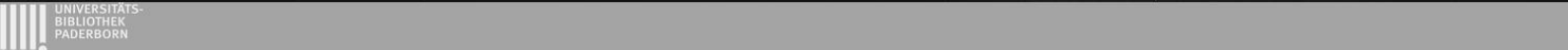
procuratore cujusdam abfentis) in cantorem ipfius eccle-
fie convenentur: qui cum plures in eum, & pauciores in
alium fua defideria direxerunt, a parte fua electus extitit
in pafforem ecclefie Nivernen. Postmodum credente
parte decani, quod alii plurimum deliquiffent eligendo
perfonam fcientia literalis expertem, propter quod illis
fecundum ftatuta Lateranen. a concilio ipfo jure eligendi
potestate privatis, potestas eligendi ad eos extitit devo-
luta: decanum ipfum, qui in eum fua vota direxerant,
in fuum Epifcopum elegerunt ad fedem Apoft. appellan-
tes: & infra. Reliquis petentibus ut irritate decani ele-
ctionem attentatam a paucioribus, & poffet aliam non
caffatam, ac confirmare reliquam veluti canonicè cele-
bratam a pluribus de perfonam idonea dignaretur. Nos
igitur mandamus, quatenus fi dictus cantor defectum in
literatura non patitur, & alias effet idoneus ad regimen pa-
ftorale, ipfius electionem proceus auctoritate nofta
(infirmata reliqua) confirmare. Alioquin (ipfius can-
toris electione irrita nunciata) pronominate decanum
(fi nihil ei de canonicè obfiteret b ftatutis) eadem au-
thoritate paffet ecclefie memorate.

CAP. LIV.

Idem plures de potestate vel plura beneficia curate sine difpen-
fatione Pape, intelligitibus q. h. d. quod ad titulum.
Idem Silvanenfen. Epifcopo, & Jan. de monte
mirabili Archidiaconus & fucentari
Berghensi. c

Vdum ecclefia Rothomagen. pafforis folatio defici-
ta, contra electionem, quæ in eadem ecclefia fu-
erat celebrata, Archidiaconus & quidam alii ejusdem eccle-
fie canonici ad fedem Apoft. accefferunt. Difto vero
Archid. pro fe ac parte fua, & G. Archid. procuratore il-
lorum, qui electionem celebraverant, in nofta prefentia
confutatis, inter alia, quæ contra electum objecta
fuerant, Archidiaconus propoluit memoratus, quod idem
electus poffet generale d concilium Archidiaconatum
Ambianenf. adeptus, ipfum cum pluribus parochialibus
ecclefiis, quas ante idem concilium obtinuerat, retine-
re paffet, & eoque dimiffio e retinuit ecclefias me-
moratas. Vnde cum in eodem concilio fit ftatutum, ut
quicunque receperit aliquod beneficium curam ani-
marum habens annexam, fi prius tale beneficium obti-
nebat, eo fit ipfo jure privatus: & fi forte illud retinere
comenderit, etiam alio fpolietur: predictus electus
contra hujusmodi veniens ftatuta, tranfgreffionis notam,
nec non cupiditatis vitium (quod in aliis reprobare de-
buerat) ex pluralitate beneficiorum incurrit. Et retin-
endo beneficia, quæ non fpectabant ad ipfum, (quum
poffet receptionem alterius priora beneficia vacaverint
ipfo jure) rem contreflavit per confequens alienam, &
fic ftatim commiffit quodammodo vel rapinam. In fua
quoque glutiis & multarum animarum difpendium pra-
dictas parochiales ecclefias f retinebat, cum earum cura,
quæ jam privatus fuerat ipfo jure, ad eum nullatenus
pertineret: & fic per ipfum eadem anime damna-
biliter funt decepta. Verum procurator eorum, qui ele-
gerant ipfum, eiff pluralitatem beneficiorum hujusmodi
coram nobis g profiteretur in jure, per concessionem
tamen Rothomagen. Archiepifcopi nobis exhibitam, eun-
dem electum nifus b eff multipliciter excufare. Nos
igitur dictam excufationem, ut pote frivolam, nullatenus
admittentes, vobis dedimus in mandatis, ut fi consta-
ret, quod idem poffet receptum archidiaconatum predictum, cura
animarum habentem, paffet parochiales ecclefias

a Later. conc. sub Innoc. III. c. 26. b infutatus. c Pa-
rifienf. d sub Innoc. III. c. 29. cavetur ne ullus habeat duo benefi-
cia cum cura annexa. e al. omiffio. f al. detinebat.
g confiteretur. h al. vifus. i vid. l. liberto. §. fin. ff. de
negot. gefl.

electionis tempore retineret, nec ostenderet secum per sedem Apostolicam super hoc dispensatum, electionem illius auctoritate Apostolica cassaretis: & infra.

Paribus ergo propter hoc in vestra praesentia constitutis, praesertim quoque a iuramento de veritate dicenda, & factis positionibus & responsionibus hinc inde, tandem eodem decano preterito quorundam gravaminum ad nostram audientiam appellante, vos electionem huiusmodi irritatis, eidem ecclesiae de Cenoman. Episcopo providistis: & infra. Licet autem positiones b & responsiones super pluribus articulis factae fuerint coram vobis, quia tamen contestationem litis non invenimus esse factam (cum non per positiones & responsiones ad eas factas e, sed per petitionem in iure propositam & responsionem factam contestatio litis fiat) d eundem processum de fratum nostrorum consilio irritum duximus, quod non erat eius electio irritanda. Lite vero coram nobis legitime contestata, praesertimque de veritate dicenda a partibus iuramento, eidem electus est constituitur se dicta beneficia electionis tempore tenuisse, tamen excusare se super hoc nihilominus e nitetur, quia videlicet dictum Archidiaconum non credebatur curam animarum habere. Sed cum in iure confessus fuerit, quod Archidiaconus Ambrisen. de consuetudine suscipit, excommunicat, & absolvit presbyteros & pastores, & parochiales ecclesias interdicat, nec non Archidiaconus f visitat, & inquiri, quae viderit inquirenda, & procuraciones ratione visitationis recipit, evidenter apparet, quod curam habet animarum adnexam: quam si etiam non haberet, negare non potest, quin personatus existat, cum idem de personatibus, quod & de beneficiis curam animarum habentibus iudicium sit habendum. Insuper indulgentiam, quam super hoc asserit se habere, invalidam reputavimus, cum in ea falsitatem suggerit, & suppresserit veritatem: qua tacita vel expressa ipsam nullatenus habuisset. Suggestit enim quod praedictas parochiales ecclesias antequam fuisset in Archidiaconum assumptus, canonicè fuerat affectus, cum nullus potuerit plures parochiales ecclesias obtinere, nisi una penderet ex altera, vel unam intitulatam, & alteram g commendatam haberet, unde cum idem utramque illarum intitulatam haberet, ipsas nequivit canonicè habuisse. Item suggerens, quod redditus personatus sui erant tenues & exiles, suppressit, quod alios redditus in pluribus ecclesiis noleatur obtinere. Suppressit etiam, quod plures parochiales ecclesias cum pluribus aliis beneficiis in diversis ecclesiis obtineret: cum intentionis nostrae non fuerit secum in tot beneficiis (praesertim habentibus curam animarum) dispensare, nec intentionis nostrae fuerit aliquid ei de novo concedere, sed ut per indulgentiam posset habita licite retinere: & infra. Tandem cum non restaret, nisi proferenda sententia idem tam iuri (si quod ei competere videbatur) quam liti cessit h spontanea voluntate, cuius cessionem duximus admittendam.

CAP. LV.

Irrita est electio, quae collatio non praesertat, vel qua facta non est a maiore parte capituli, vel qua non fuit communis.

Idem.

In Genesi legitur: & infra. Cum in concilio i caveatur, ut is collatione habita eligatur, in quem omnes,

a al praesertioj. al. & praesertio. b vide l. hares. & sequent. ff. de per. her. l. Gallus. s. & quod si tantum ff. de lib. & posthum. c al. habitas. al. salus de ff. in manus scripto. d vide l. defensor. s. qui interrogatus. ff. de in. ad. & l. C. de divo. refertur. e al. videbatur. f vide concil. Trident. sess. 24. de reforma. cap. 5. g aliam. h vide l. postquam liti. C. de pass. & Bar. in l. qui hena. s. duo fratres. ff. de verborum obligatio. i Lustraverit sub Innocent. III. cap. 24.

vel major & sanior pars capituli conbatur: & si illi major pars totius capituli non confideret, quoniam maiorem partem habuit partium comparationem. Nec plene numeri ad numerum, quia ratio est, h. de quibus adversarii referunt quassationem in dolo ne vocem haberent, tractatum non esset, nisi illud sum: nec zeli ad zelum, nec meriti ad meritum facta fuerit. Nec etiam electio communis, quoniam licet in eundem Guil. singulariter fuerint suffragati, non tamen debuit sub eo singulariter sed communis: ne vel idem repeteri videretur, vel sequeretur absurditas, ut tot essent electiones, quod numero eligentes. Nec ex singularibus vel partibus consensus appareret univertalis electio, nisi communis, licet quilibet singularis veritatem capituli partis: quemadmodum ex singularibus propositionibus (licet veris) univertalis propositio non apparet a signum univertale forsit exprimitur. Nec per duo canonici poterant sic excludi, cum personatus in canonicatus possessione, vel quasi h. habendo in choro, locum in capitulo, legendum & cantandum nonicus, & ad tractatus a electionis dignitatem natum, quae occurrerunt pro tempore huiusmodi quam canonicus sit vocatus, quoniam hinc non cum protestatione admittitur: secundum vero dictum loco, de quo fuerat ad electionem vocatus, in toto regno Francie vocatur abentes de consuetudine ecclesie Galliane. Nos his plenius intelleximus, filio fratrum nostrorum praesertim electionem, contra formam concilii attentatam, deorum tam & inanem.

CAP. LVI.

Non valet electio pontificis per laicos & canonicos, nisi hoc habeat consuetudo. h. d. & quoniam sitis aliter.

Idem Cap. Massana.

Massana e ecclesia pastore d vacante & dicto perpetuo prohibemus, ne per laicos & canonicos Pontificis electio praesumatur. Quae praesumpta fuerit, nullam obtineat firmitatem, obstante contraria consuetudine, quae dicitur contra corruptela. f

CAP. LVII.

Non sufficit ad confirmationem electio, quod sit iuxta iuri parte capituli, nisi etiam illa pars sit sanior.

Idem Cap. Castellum.

Electio vestra destituta pascere conuentionem, num abente Guil. qui tunc notum interdictum celebrandum electionem terminum statuit. Verò termino, & Guil. dicto (cum abente electio) vocato, praesertim iuxta formam concilii g praesertim, 14. magistrum G. Presbyterum capituli & canonicum vestrum: & 17. R. Remensis concilii elegerunt, praesertim G. postmodum electionem R. suum praesente consensum. Tandem praesertim bus utriusque partis in no. pra. confirmata, praesertim pro electione dicti R. quod cum in a. ex parte praesertim computato Guil. praesertim, maiorem partem praesertim habebat, & per hoc debebat pars sua praesertim, cum ubi maior numerus est, zelus melior praesertim.

a Vide l. qui habet. ff. de legat. 2. b vide l. canon. de elec. c nhas. Massana. d vide concil. Trident. sess. 24. de reforma. cap. 5. e quid f. f. vide l. remensis. g Cod. de dec. lib. 2. in glosa. h in concilio Remensi. i vide l. suo stipulam. s. credendum sit. ff. de verborum obligatio.

DE TRANSLATIONE Episcopi a. TITVLVS VII. I CAP. I.

Patriarcha, qui confirmatum in Archiepiscopatum transferret ad sedem Episcopalem, ab Episcoporum confirmatione suspenditur. In ann. Andr.

Innocentius III. Antiocheno Patriarcha. Un ex illo b generali privilegio, quod beato Petro & per eum ecclesie Roman. Dominus non ster indulgit, canonica postmodum manaverit infirma, contentia majores ecclesie causas ad Apostol. sedem e perferendas, ac per hoc translationes Episcoporum ac sedium mutationes ad summum Apostolicæ sedis Antistitem de jure pertineant, nec super his quicquam præter ejus adfensum debeat immutari d. Miratur quod L. (Apamen e) electum in (Tripolitana) ecclesiam transfuisti, & novo quodam mutationis genere parvificasti majorem, & magnum quodammodo minorasti, episcopate Archiepiscopum, imò potius dearchiepiscopate præsumens. Licet enim dictus L. nondum fuisset in Archiepiscopum consecratus, confirmationis tamen munus receperat, & Archiepiscopalia (quantum ei licuit) ministrarat, sicut nobis ipsius relatione innotuit, qui Valien. Episcopum f adferuit confirmasse. Ne igitur perpetuandi similia cæteris audacia tribuatur, te ab Episcoporum confirmatione duximus suspendendum g.

CAP. II.

Electus in Episcopos & confirmatus, transferre potest sedes Papa. Idem Decano & capitulo Andegavenfi.

Inter corporalia b & spiritalia eam cognovimus a differentiam, quod corporalia facilius destruantur, quam construantur: spiritalia verò facilius construantur, quam destruantur. Unde juxta canonicas sanctiones Episcopus solus honorem dare potest, solus auferre non potest. Episcopi quoque à metropolitano suis munus consecrationis accipiunt, qui tamen non possunt, nisi per Rom. Pontific. condemnari. Cum ergo foris sit spirituale vinculum, quam carnale, dubitari non debet: quin omnipotens Deus spirituale conjugium, quod est inter Episcopum & ecclesiam, suo tantum judicio reservaverit dissolvendum, qui dissolutionem & etiam carnalis conjugii, quod est inter virum & feminam, suo tantum judicio reservavit: præcipiens, ut quos Deus conjunxit, homo non separet. Non enim humana, sed potius divina potestate conjugium spirituale dissolvitur, cum per translationem, dispositionem, aut cessationem auctoritate Roman. Pontific. quem constat esse vicarium Iesu Christi, Episcopus ab ecclesia removetur: & idè tria hæc que præmissimus, non tam constitutione canonica, quam institutione divina, soli sunt Roman. Pontific. reservata. Sicut autem Episcopus consecratus sine licentia Rom. Pontific. suam non debet ecclesiam derelinquere, sic & electus confirmatus: cum non debeat in dubium revocari, quin post electionem & confirmationem canonicam inter personas eligentium & electi conjugium sit spirituale contractum, cui profectò Episcopus

a In quibusdam antiquis additur, vel electi. b Capit. i. eod. tit. in 3. compil. c Anac. Papa ep. i. Melchior Canus lib. i. de loc. Theolog. d al. attentare. e Paphensem, al. Appantensem. f al. Sivalensem, al. Valensem. g Vide l. i. c. ad leg. liti. rep. & institut. de except. 4. vide. h Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. i in vulgato, esse, legitur: sed abest à manuscriptis. k Vide Dom. Sotum in a. Sententiar. dist. 17. quest. i. Art. 4. Martii. cap. 3. l Vide cap. quatuor, de elect. lib. 6. & cap. ut debent, ad fin. 7. de appell.

73. Hæc vero altera electionem eandem multipliciter impugnat, proponens prænominatum R. in state pati defectum, necesse sufficientis scientie ad ecclesiam supra dictam, cum ætatis maturitate, & eminentis scientie præfatus cardinalis existat: & cum electores cardinalis auctoritate præcelleret, habito præferentia respectu ad personam electam, meliorem zelum eos habuisse censetur. Dicebatur præterea, quod consentit. Cui. (quem pars ejusdem R. confitebatur esse contemptum, afferente parte reliqua capitulum contra contemptum, cum non fuerit contentus prædictis in futurum, sed post electionem accesserit admittere nihil valebat: & infra. Denique statutum quod conc. quod electionem decernit invalidam, cum conc. eisdem concilii formam in electione peccatur, non debet ad contemptum, & scilicet, quæ non sunt de forma, referri. Unde quod ibi dicitur, quod aliter electio canonica non valet, ac respicit tantum, quæ attentantia formam concilii memorari: non autem alia, quæ peccantur ibidem, sicut est illud quod prædictis canonibus, qui debent, volunt, & possunt commode inesse, haberi debet in electione processu, ne cetera, que super hoc alibi statuta noscuntur, ne cetera, que super hoc alibi statuta noscuntur, uno verbo videantur evitari. Neque enim a credendum est, Roman. Pontific. (qui jura tenet) quod alias excogitatum est multa vigiliis & inventum b, uno verbo subvertere voluisse. Ne ergo quæ hinc inde fuerit proposita plenius intelligatur (cum ex Lateranens. concilio in ordinationibus ecclesiarum major & sanior pars capituli exigatur, & futurum generalis concilii contineat inter cetera, ut intelligatur, in quem omnes, vel major & sanior pars confor.) electionem dicti Rom. non personæ, sed potius electionis viri (cum major & sanior pars non consentent in eandem) de fratrum nostrorum consilio duximus immutandam.

CAP. LVIII.

Papam fructibus, non possunt electores variare, sed compelli debent ad collationem & electionem. Idem.

Papam fructibus variare nequeant electores, cum sit fructibus collatio, & electio celebranda. Ad quod per suspensionem, si oportuerit, compellantur.

CAP. LIX.

Quis electionem propter simoniam etiam sine culpa electi, non dicitur Episcopus a vice cassata: sed si electus libere resignaverit, & fructibus restituerit, glosse 2. in fin. Idem.

Quis electionem propter simoniam, eo ignorante, contigerit recipere, eo super prelatione e, ad quam taliter fuerit electus, illa vice non potest Episcopus dispensare. Quævis circa eum, qui ignoranter recipit simplex beneficium per simoniacam pravitatem, post liberam restitutionem Episcopi dispensatio tolleretur d.

CAP. LX.

Impedimentum impeditur, si possunt impedimentum tolli. Idem.

Impedimentum interdictum ut absque superioris licentia recipere non possunt, tempus statutum à canone ceteris, excepto in mora fuerint licentiam hujusmodi possunt. e.

a al. interdictum. b Vide. s. quorum, existant, in prim. & in ceteris, ad fin. sine quo, suff. c alius, postulatione. d Vide l. m. l. ad. l. l. l. de officio, testament. e Vide l. cum qui est, in fin. cum glos. magna, & ibi Bar. D. de verborum obli. glos.

